

Monitor Groeiagenda

Zomer 2021

START

Klik op
START

No. 1.0

10 juni 2021

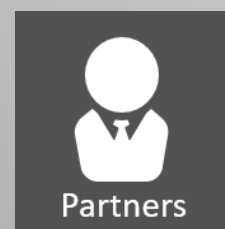
Onderzoekcentrum
Drechtsteden

Partner voor bestuur en beleid

Inhoud: 4 opgaven

Klik op de
icoontjes en
ga direct
naar...

Opgave: Bouwen & Wonen

Klik op de
icoontjes en
ga direct
naar...

**Bouw
vergunningen**

**Ontwikkeling
woningvoorraad**

Nieuwbouw

Plancapaciteit

**Huishoudens
inkomen**

**Sociale
huurwoningen**

Partners

Terug naar
inhoudsopgave

Over ons

update

Voorzien in een extra groeiopgave, bovenop de autonome behoefte

Het is de ambitie van de Drechtsteden om vanaf 1-1-2016 in de komende jaren 25.000 woningen te realiseren. Bestemd voor de eigen behoefte, studenten die hier komen studeren, mensen die hier een baan vinden en om te voorkomen dat koopkrachtige huishoudens de regio uit trekken. Om rond 2030 dit aantal te halen is een bouwprogramma van 1.665 woningen per jaar gewenst.

In het bouwproces zijn diverse stappen te onderscheiden. Denk aan de planologisch-juridische procedures zoals een actueel bestemmingsplan. De woningbouwplanning dient regionaal met de provincie afgestemd te worden op de behoefte. Het plan wordt opgenomen in de planmonitor en de bouwvergunning wordt aangevraagd. De verkoop kan van start gaan en de bouw kan beginnen.

In de afgelopen vier jaar is gemiddeld voor 784 woningen een bouwvergunning afgegeven. In 2019 was dit voor 895 woningen. t/m 3^e kwartaal 2020 is voor 389 woningen een bouwvergunning verleend.

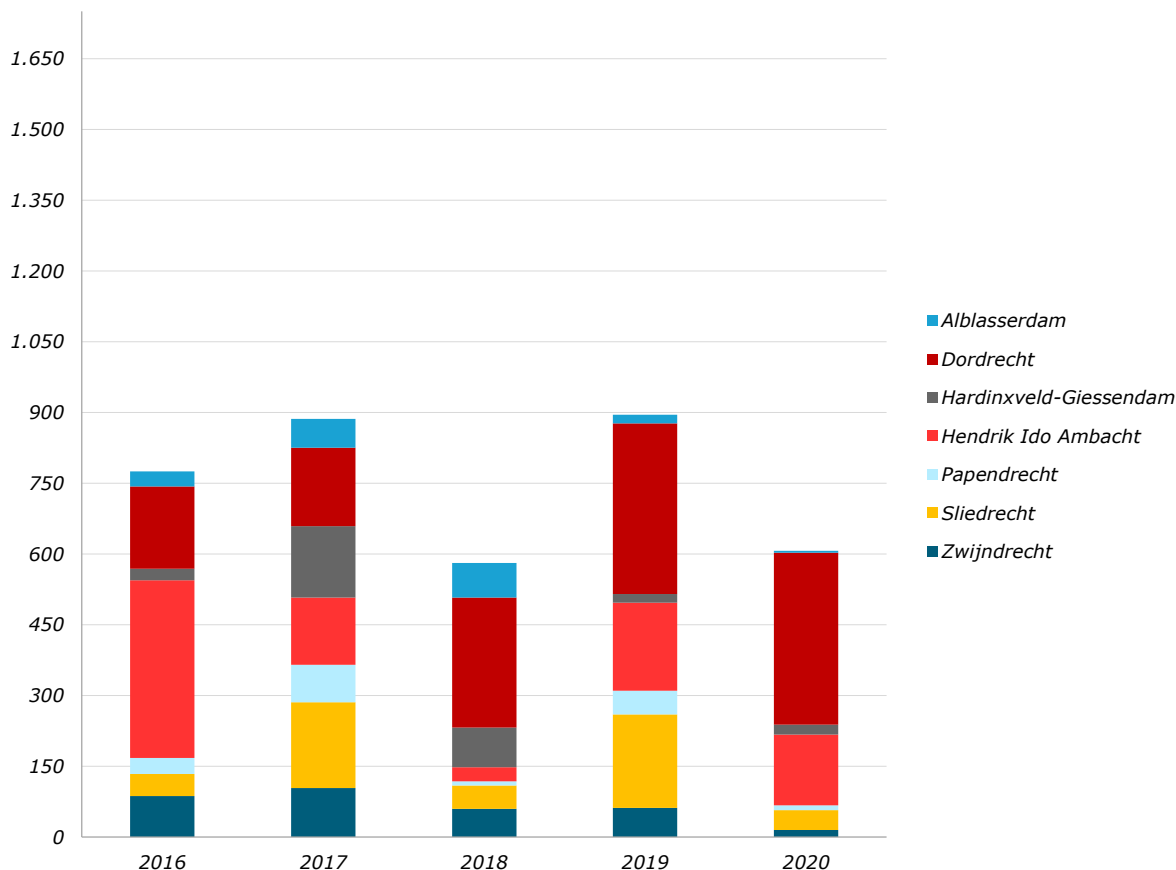
Tabel 1.1 Aantal verleende bouwvergunningen

	2016	2018	2019	2020
Zwijndrecht	87	60	62	15
Slidrecht	47	49	198	42
Papendrecht	34	9	50	10
Hendrik Ido Ambacht	376	30	187	150
Hardinxveld-Giessendam	25	84	18	21
Dordrecht	174	276	362	365
Alblasserdam	32	73	18	4
Drechtsteden	775	581	895	607

Toelichting: 2017 is vanwege ruimte uit de tabel gelaten

Extra groeiopgave

Fig. 1.1 Aantal verleende bouwvergunningen in de Drechtsteden

Bron: OCD, Woonmonitor

update

Verkochte nieuwbouw woningen

Bouwprojecten worden gestart wanneer een belangrijk deel van de woningen verkocht is. Het aantal verkochte woningen is daarmee een voorspelling van het aantal woningen dat binnen 1 tot 2 jaar bewoond kan worden. Als we ervan uitgaan dat driekwart van de nieuwbouw een koopwoning betreft dan komt dat neer op ongeveer 1250 woningen per jaar.

In de afgelopen vijf jaar zijn gemiddeld 600 woningen verkocht. In 2019 waren dit er 771 en in 2020 746.

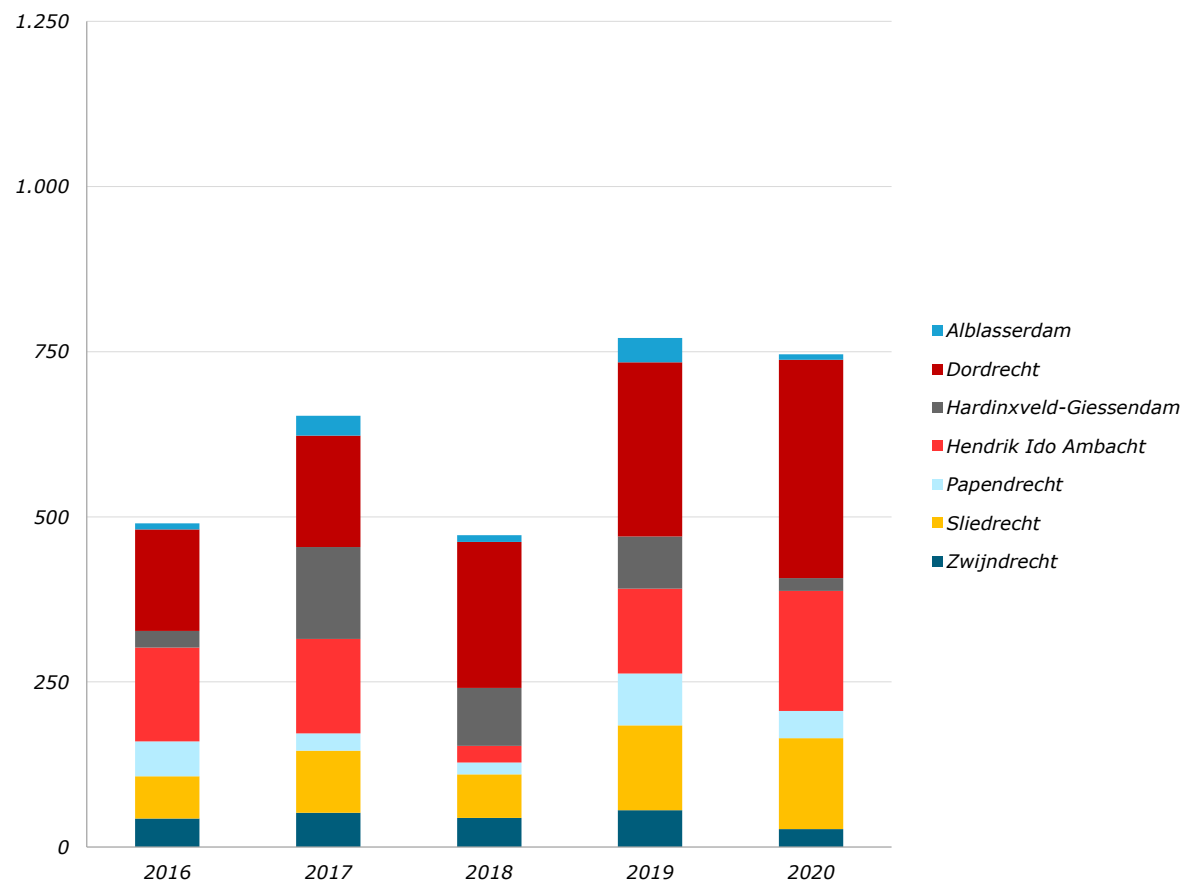
Tabel 1.2 Aantal verkochte nieuwbouwwoningen (alleen koop)

	2016	2018	2019	2020
Zwijndrecht	43	44	56	27
Slidrecht	64	66	128	138
Papendrecht	53	18	79	41
Hendrik Ido Ambacht	142	25	128	182
Hardinxveld-Giessendam	25	88	79	19
Dordrecht	154	221	264	331
Alblasserdam	9	10	37	8
Drechtsteden	490	472	771	746

Toelichting: 2017 is vanwege ruimte uit de tabel gelaten

Verkochte woningen I

Fig. 1.2 Verkochte nieuwbouwwoningen (alleen koop)

Bron: OCD, Verkoopmonitor

update

Verkochte nieuwbouw woningen

Ongeveer 60% van de verkochte woningen betreft een grondgebonden woning en 34% een appartement en rest een kavel voor eigen bouw.

Qua prijsklasse valt 64% in de categorie boven de 350.000 euro.

Tabel 1.3 Aantal verkochte nieuwbouwwoningen in 2020 (alleen koop) (excl kavels)

	Grond- gebonden	Apparte- ment	190.000- 350.000	350.000 en meer
Zwijndrecht	20	7	11	16
Sliedrecht	90	48	48	90
Papendrecht	18	0	5	36
Hendrik Ido Ambacht	114	62	21	161
Hardinxveld-Giessendam	19	0	11	8
Dordrecht	188	124	175	156
Alblasserdam	1	0	0	8
Drechtsteden	450	241	271	475

Verkochte woningen II

Fig. 1.3 Type verkochte nieuwbouw (alleen koop) 2020

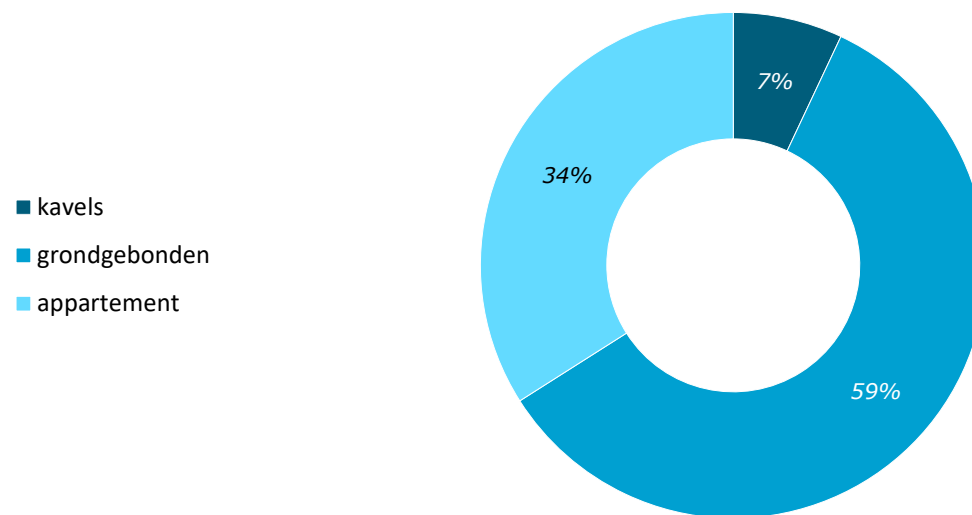
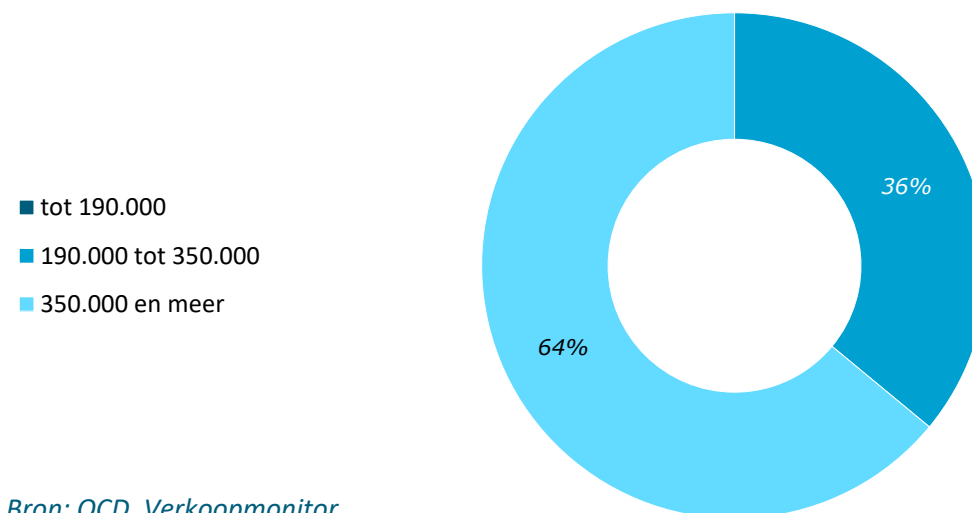

Fig. 1.4 Prijs verkochte nieuwbouw (alleen koop) 2020

Bron: OCD, Verkoopmonitor

update

Opgeleverde woningen

Fig. 1.5 Aantal opgeleverde woningen in de Drechtsteden

Aantal opgeleverde woningen

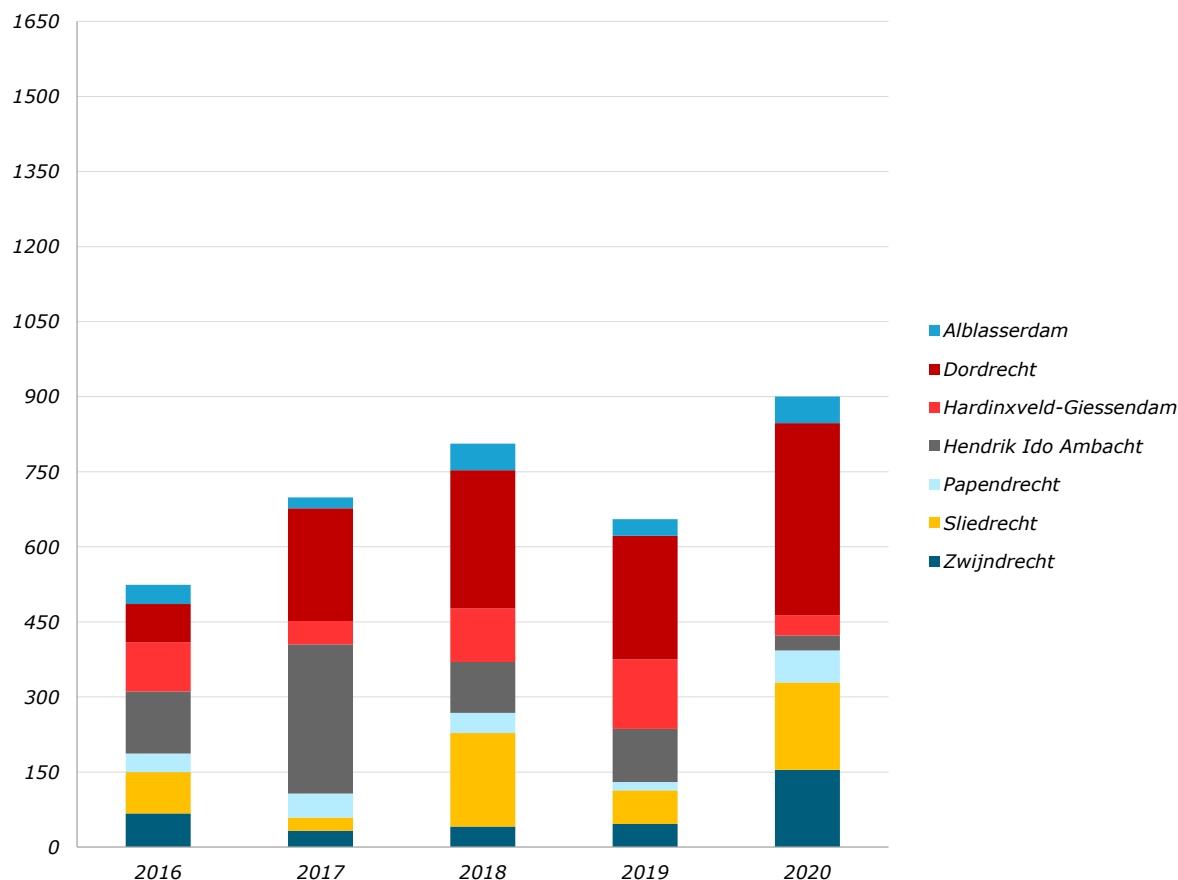
In 2020 zijn 900 woningen opgeleverd, 245 meer dan in 2019. Dit komt overeen met het aantal verleende bouwvergunningen in het jaar ervoor (2019). In Drechtsteden is 0,7% aan woningen toegevoegd; in Nederland was dat 0,9% (bijna 70.000 nieuwe woningen).

Rekening houdend met overige toevoegingen en onttrekkingen zoals door sloop, nam het aantal woningen toe met 1123.

Tabel 1.4 Aantal opgeleverde woningen

	2016	2018	2019	2020
Zwijndrecht	67	41	46	154
Sliedrecht	83	187	67	175
Papendrecht	37	40	17	64
Hendrik Ido Ambacht	124	102	106	30
Hardinxveld-Giessendam	98	107	139	40
Dordrecht	77	276	247	384
Alblasserdam	38	53	335	33
Drechtsteden	524	806	655	900

Toelichting: 2017 is vanwege ruimte uit de tabel gelaten

Bron: OCD, Woonmonitor, CBS

update

Aantal opgeleverde woningen

In 2020 nam het aantal inwoners toe met 422 (0,15%). In vergelijking met 1-1-2016 groeide het aantal inwoners met 3.819, oftewel gemiddeld 764 per jaar. In de Drechtsteden nam het aantal inwoners tussen 2016 en 2021 met 1% toe; gemiddeld in Nederland was dit 3% (zie de index). Het aantal inwoners groeide in 2020 minder hard dan in de jaren daarvoor. Terwijl er wel iets meer nieuwe woningen zijn gebouwd (900) in vergelijking met de jaren daarvoor. De toename van het aantal inwoners heeft te maken met een aantal factoren:

- het saldo van geboorte en sterfte
- het saldo van binnenlandse vestiging en vertrek
- het saldo van buitenlandse immigratie en emigratie
- de gemiddelde woningbezetting die daalt als gevolg van vergrijzing en kleinere huishoudens (minder kinderen, scheidingen)
- ontwikkeling in leegstand van woningen

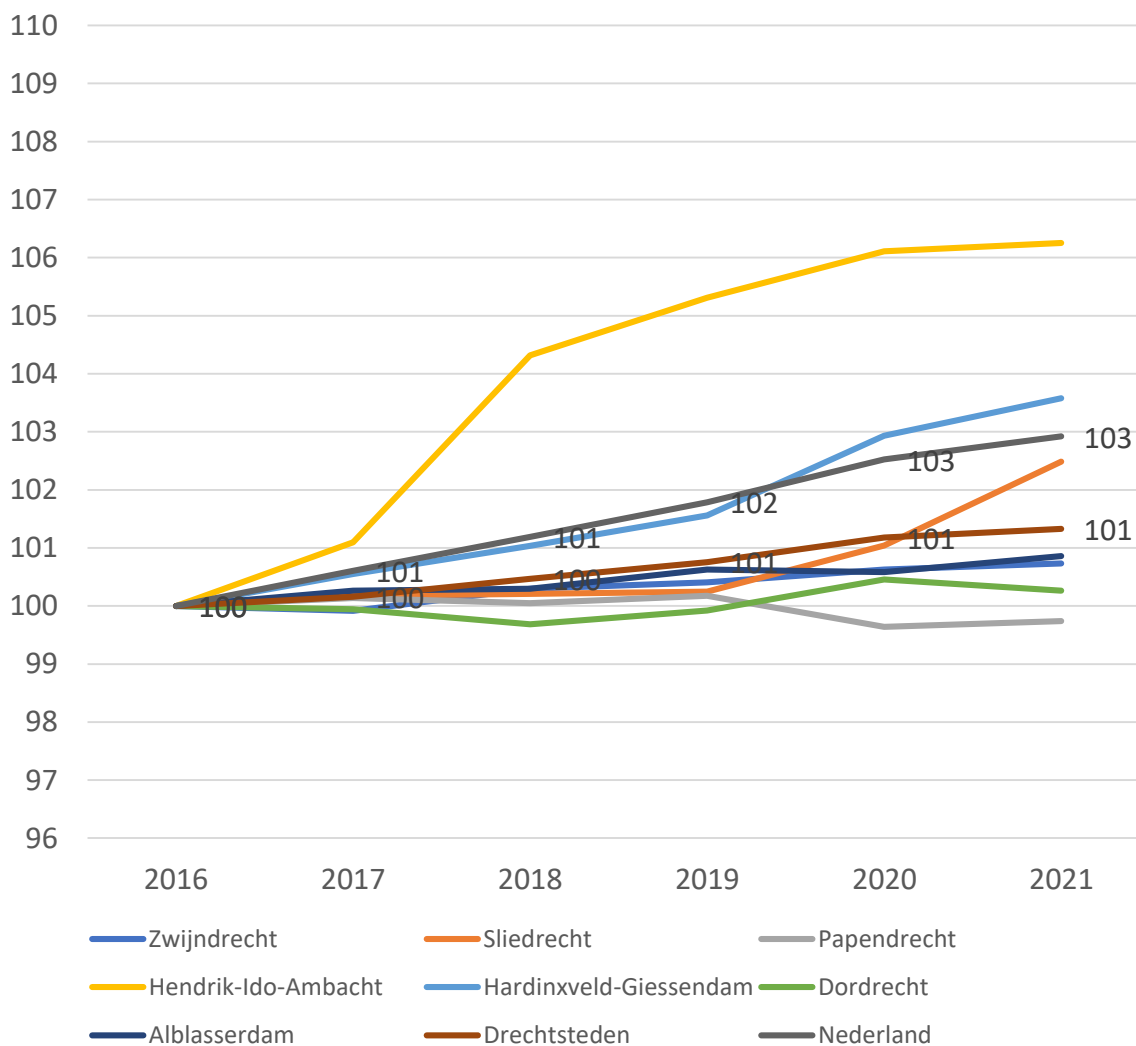
Tabel 1.4 Aantal inwoners

	2016	2019	2020	2021
Zwijndrecht	44.454	44.635	44.732	44.780
Sliedrecht	24.968	25.030	25.228	25.589
Papendrecht	32.248	32.305	32.132	32.164
Hendrik Ido Ambacht	29.408	30.970	31.204	31.247
Hardinxveld-Giessendam	17.774	18.051	18.295	18.410
Dordrecht	118.801	118.710	119.343	119.111
Alblasserdam	19.955	20.080	20.071	20.126
Drechtsteden	287608	289781	291005	291427

Toelichting: 2017 en 2018 is vanwege ruimte uit de tabel gelaten

Ontwikkeling aantal inwoners

Fig. 1.6 Aantal inwoners

Bron: OCD, Woonmonitor, CBS

update

Aantal opgeleverde woningen

In 2020 zijn 900 woningen opgeleverd, 245 meer dan in 2019. Dit komt overeen met het aantal verleende bouwvergunningen in het jaar ervoor (2019). In Drechtsteden is 0,7% aan woningen toegevoegd; in Nederland was dat 0,9% (bijna 70.000 nieuwe woningen).

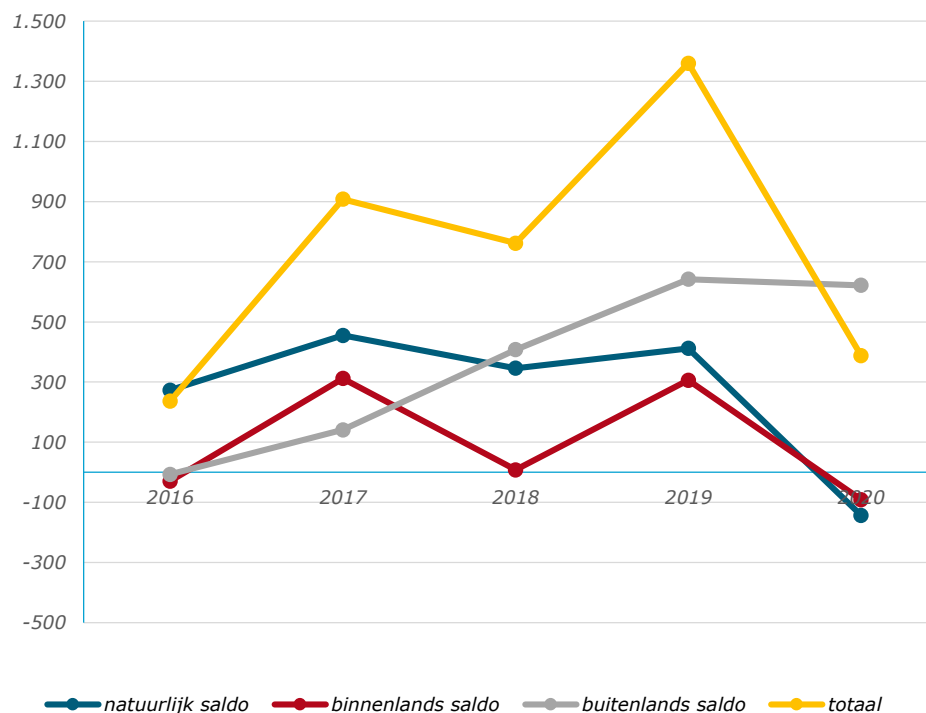
Rekening houdend met overige toevoegingen en onttrekkingen zoals door sloop, nam het aantal woningen toe met 1123.

Tabel 1.4 Bevolkingsgroei in 2020

	geboorte- sterfte	vestiging- vertrek	immigratie -emigratie	totaal
Zwijndrecht	-152	125	70	43
Sliedrecht	-57	379	47	369
Papendrecht	-47	79	-4	28
Hendrik Ido Ambacht	164	-139	20	45
Hardinxveld-Giessendam	40	66	9	115
Dordrecht	-103	-537	467	-173
Alblasserdam	12	-64	13	-39
Drechtsteden	-143	-91	622	388

Componenten bevolkingsontwikkeling

Fig. 1.7 Bevolkingsontwikkeling Drechtsteden totaal

Bron: OCD, Woonmonitor, CBS

update

Wordt er genoeg gebouwd?

Per 1-1-2016, het startjaar voor de Woonvisie, telden de Drechtsteden 126.427 woningen. In 2021 zijn dit er 3.935 meer. Het aantal woningen ligt onder de ambitie van de groei agenda van 25.000 extra woningen in 2030. De toename van woningen komt voor tweederde door nieuwbouw, en voor een derde door overige toevoegingen.

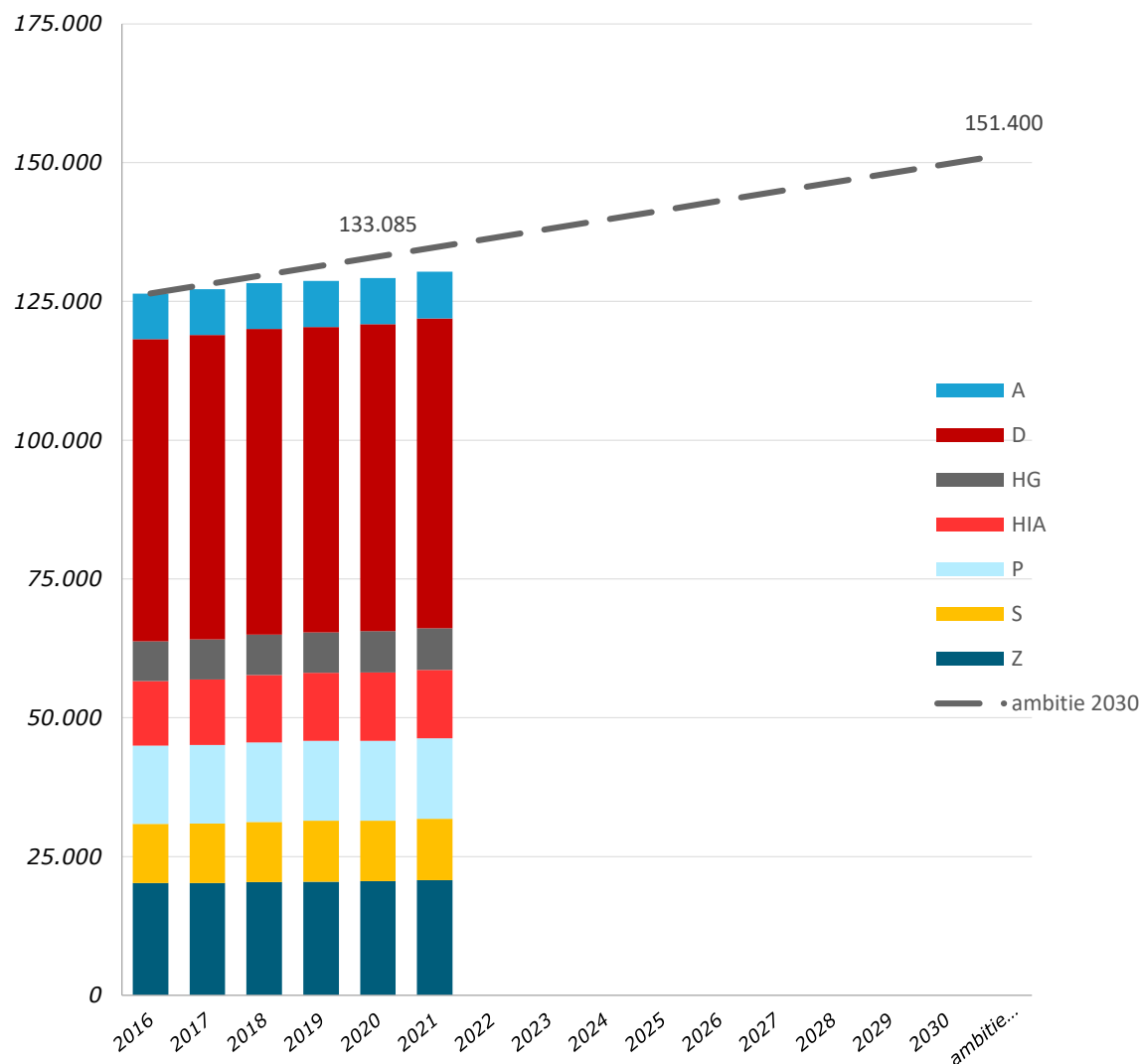
Tabel. 1.5 Ontwikkeling woningvoorraad per gemeente

	2016	2018	2019	2020	2021
Zwijndrecht	20.249	20.394	20.454	20.537	20.720
Sliedrecht	10.609	10.846	11.018	10.898	11.086
Papendrecht	14.125	14.331	14.383	14.397	14.479
Hendrik Ido Ambacht	11.650	12.141	12.214	12.314	12.332
Hardinxveld-Giessendam	7.130	7.247	7.312	7.451	7.514
Dordrecht	54.464	55.059	55.008	55.279	55.813
Alblasserdam	8.200	8.276	8.324	8.353	8.840
Totaal	126.427	128294	128713	129229	130352

Toelichting: 2017 is vanwege ruimte uit de tabel gelaten

Ontwikkeling Woningvoorraad

Fig. 1.8 Woningvoorraad

Bron: CBS

update

Ontwikkeling Plancapaciteit

Conform het programma Ruimte van de provincie Zuid Holland wordt het woningbouwprogramma van de Drechtsteden jaarlijks gemonitord en gerapporteerd aan de provincie via het verslag "Wonen in de Drechtsteden".

Het regionale woningbouwprogramma (peildatum 1-12-2020) bevat in totaal plannen voor ongeveer 20.000 tot na 2030 te realiseren woningen, waarbij de provincie categorie 1 projecten voor 10.062 woningen nodig acht gezien de regionale behoefte op middellange termijn, dus nog exclusief het inhalen van het huidige woningtekort en de regionale groei ambitie.

De tabel hieronder laat het totaal aantal mogelijke nieuwe huur- en koopwoningen in toekomstige woningbouwplannen zien onderscheiden naar prijscategorieën. Deze nieuwbouw (met name in de sociale huur) is voor belangrijk deel ter compensatie van gesloopte woningen)

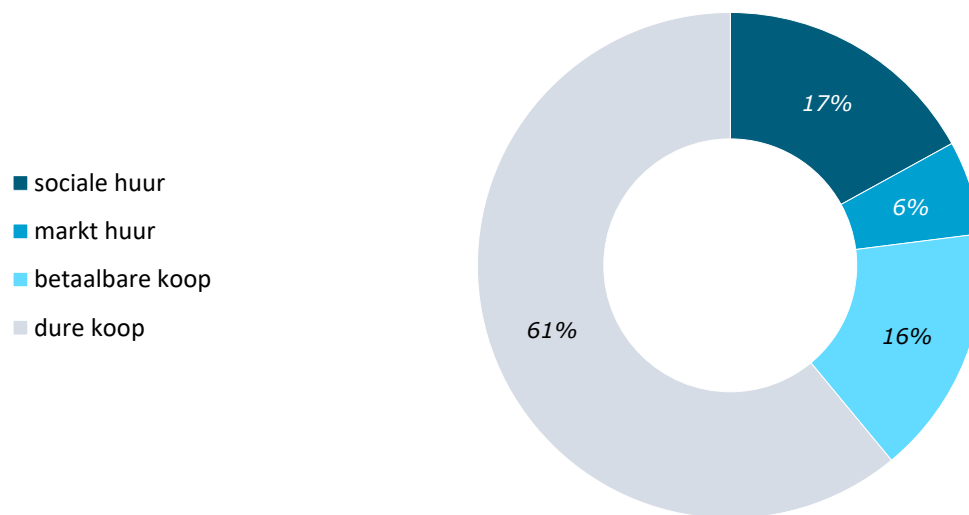
Het gaat om harde en zachte plannen, waarbij de planning regelmatig uitloopt

Tabel 1.6 Verwachte plancapaciteit groeiopgave

	Sociale huur	Markt huur	Betaalbare koop	Duur	Totaal
Alblasserdam	76	52	50	524	702
Dordrecht	2531	994	893	5657	10075
Hardinxveld-Giessendam	0	0	700	889	1589
Hendrik Ido Ambacht	296	0	102	1465	1863
Papendrecht	128	0	0	770	898
Slidrecht	40	0	123	848	1011
Zwijndrecht	86	54	1476	2097	3713
Drechtsteden	3157	1100	3344	12250	19851

Plancapaciteit

Fig. 1.9 Verwachte plancapaciteit groeiopgave

Bron: planmonitor, betaalbare koop is tot 300.000

update

Inkomen van huishoudens

In 2018 had 53,5% van de huishoudens een midden of hoog inkomen en 46,5% behoorde tot de aandachtsgroep van het woonbeleid.

In Nederland behoort 47,6% hiertoe. Het aandeel is tussen 2016 en 2018 iets afgenomen.

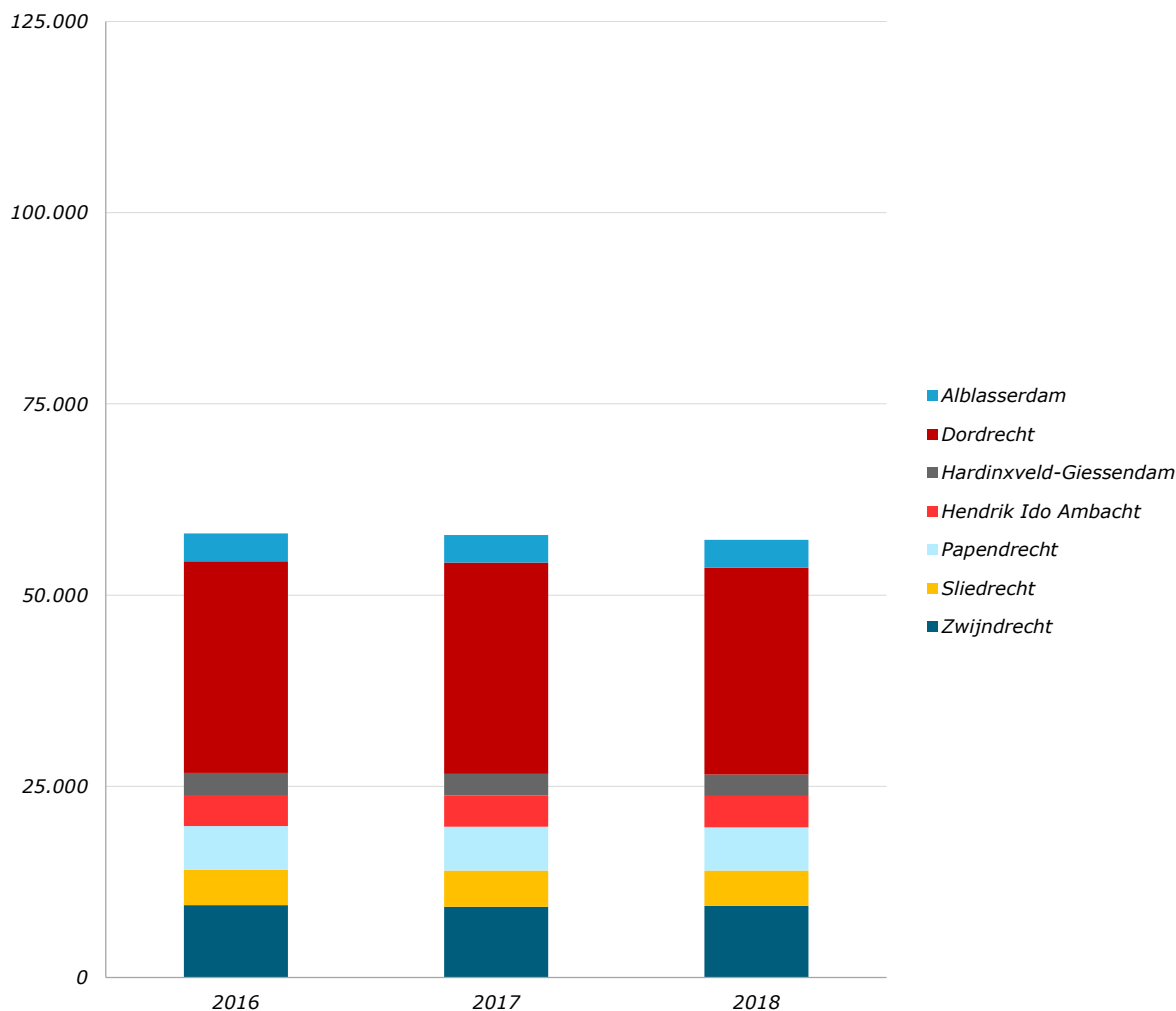
De statistiek van inkomens wordt opgemaakt met behulp van de definitieve belastingaangiftes. Daarom is 2018 het op dit moment meest recente cijfer.

Tabel 1.7 Aandeel huishoudens naar inkomen

	Aandeel tot aandachts- groep 2016	Aandeel tot aandachts- groep 2018	Midden en hoog inkomen 2018
Alblasserdam	45,4	45,0	55,0
Dordrecht	51,6	50,3	49,7
Hardinxveld-Giessendam	41,7	40,4	59,6
Hendrik-Ido-Ambacht	35,4	34,2	65,8
Papendrecht	41,0	40,4	59,6
Sliedrecht	45,7	44,8	55,2
Zwijndrecht	47,9	47,1	53,9
Drechtsteden	46,9	46,5	53,5

Inkomens van huishoudens

Fig. 1.10 Huishoudens met inkomen behorend tot de aandachtsgroep van woonbeleid

Bron: OCD, Woonmonitor, CBS, integraal inkomens en vermogensonderzoek;
Aandachtsgroep= tot 36.798 belastbaar jaarinkomen (2018)

update

Blijven voorzien in voldoende sociale huur in relatie tot de behoefte

De sociale huursector is tussen 1-1-2016 (startpunt voor de Woonvisie en het pas-op-de-plaats beleid) en 1-1-2021 vooral door sloop afgenomen met 900 woningen.

Bij realisatie van de voorgenomen nieuwbouw en sloop komt daar tot 2030 nog een afname met 152 woningen bovenop, met name in Dordrecht.

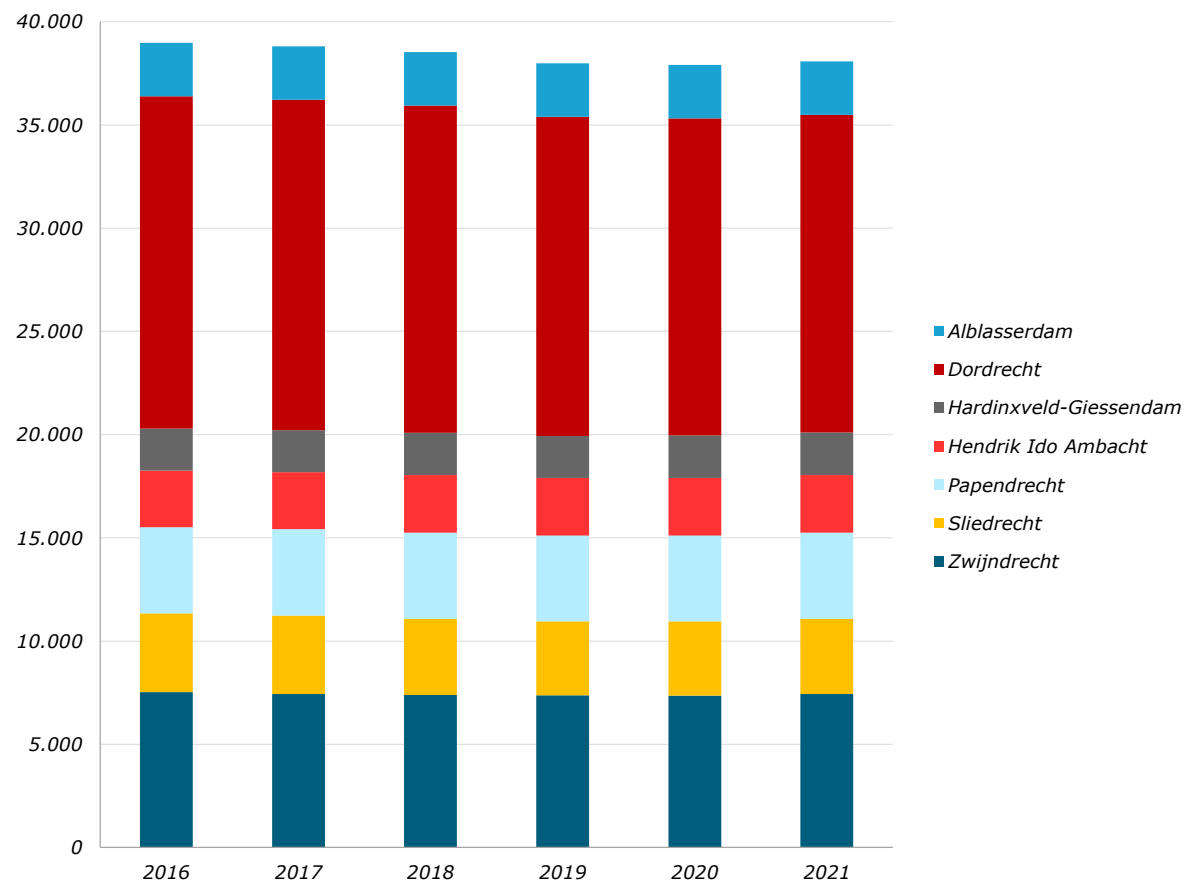
De plannen voor de komende jaren compenseren deze afname –zo het er nu naar uitziet- onvoldoende.

Tabel 1.8 Aantal sociale huurwoningen

	2016	2019	2020	2021
Zwijndrecht	7.529	7.366	7.355	7.432
Sliedrecht	3.814	3.583	3.592	3.649
Papendrecht	4.164	4.167	4.168	4.171
Hendrik Ido Ambacht	2.754	2.781	2.787	2.792
Hardinxveld-Giessendam	2.026	2.037	2.063	2.064
Dordrecht	16.109	15.460	15.352	15.388
Alblasserdam	2.592	2.589	2.592	2.592
Drechtsteden	38.988	37.983	37.909	38.088

Sociale huurwoningen

Fig. 1.11 Aantal sociale huurwoningen in de Drechtsteden

Bron: OCD, Woonmonitor, WOZ

Toelichting: 2017 en 2018 is vanwege ruimte uit de tabel gelaten

update

Voorzien in een extra groeiopgave, bovenop de autonome behoefte

Er is geprobeerd een reële prognose te maken van het aantal opleveringen de komende 3 jaar, op basis van het aantal verleende bouwvergunningen, het aantal verkochte woningen en het aantal woningen dat volgens de planmonitor opgeleverd zal kunnen worden.

Het regionale woningbouwprogramma (peildatum 1-12-2020) bevat in totaal plannen voor ongeveer 20.000 tot na 2030 te realiseren woningen, waarbij de provincie categorie 1 projecten voor 10.062 woningen nodig acht gezien de regionale behoefte op middellange termijn, dus nog exclusief het inhalen van het huidige woningtekort en de regionale groei ambitie.

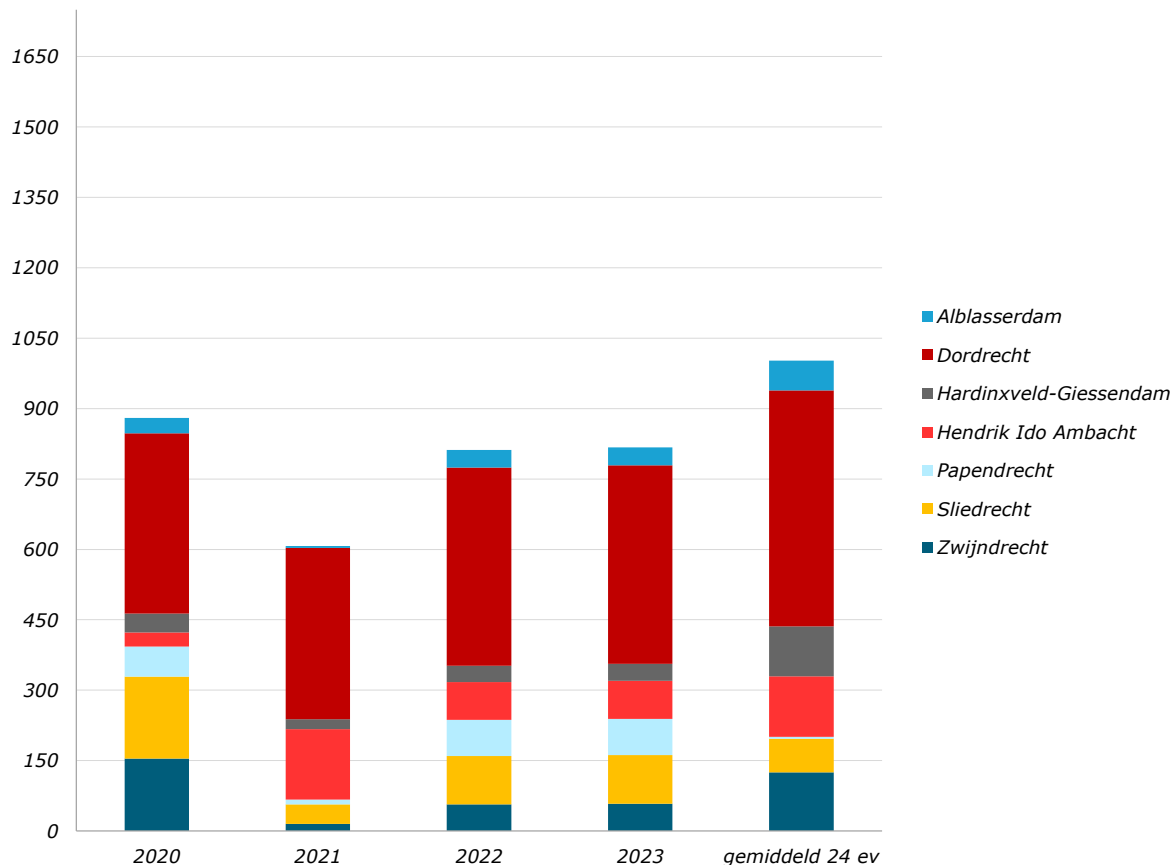
In de grafiek zijn de opleveringen in beeld gebracht van in totaal 10.062 woningen tot en met 2030. Dit is dus nog exclusief het inhalen van het huidige woningtekort en de regionale groei ambitie.

Tabel 1.12 Prognose aantal opleveringen

	2020	2021	gem 2022 en 2023	gem 2024 en verder
Zwijndrecht	154	15	57	125
Sliedrecht	175	42	104	71
Papendrecht	64	10	77	5
Hendrik Ido Ambacht	30	150	81	128
Hardinxveld-Giessendam	40	21	36	106
Dordrecht	384	365	423	503
Alblasserdam	33	4	38	63
Drechtsteden	900	607	816	1002

Prognose opleveringen per jaar

Fig. 1.12 Aantal opleveringen 2021, 2022, 2023 en 2024 ev

Bron: OCD, Woonmonitor, Wonen in de Drechtsteden en 2022 t/m 2030 planmonitor (eind 2020), status 5, 6, 7 en 8 en opleverjaar 2021, 2022, 2023, vanaf 2024 categorie 1)

Opgave: Economie & werken

Klik op de
icoontjes en
ga direct
naar...

Vestigingen

Banen

Pendel

Partners

MBO & HBO

WW & bijstand

Terug naar
inhoudsopgave

Regionale
rekeningen

arbeidsparticipatie

Over ons

Bedrijfsvestigingen in de Drechtsteden

Bedrijfsvestigingen

Fig. 2.1 Bedrijfsvestigingen Drechtsteden, 2016 - 2020 (per 1 jan.)

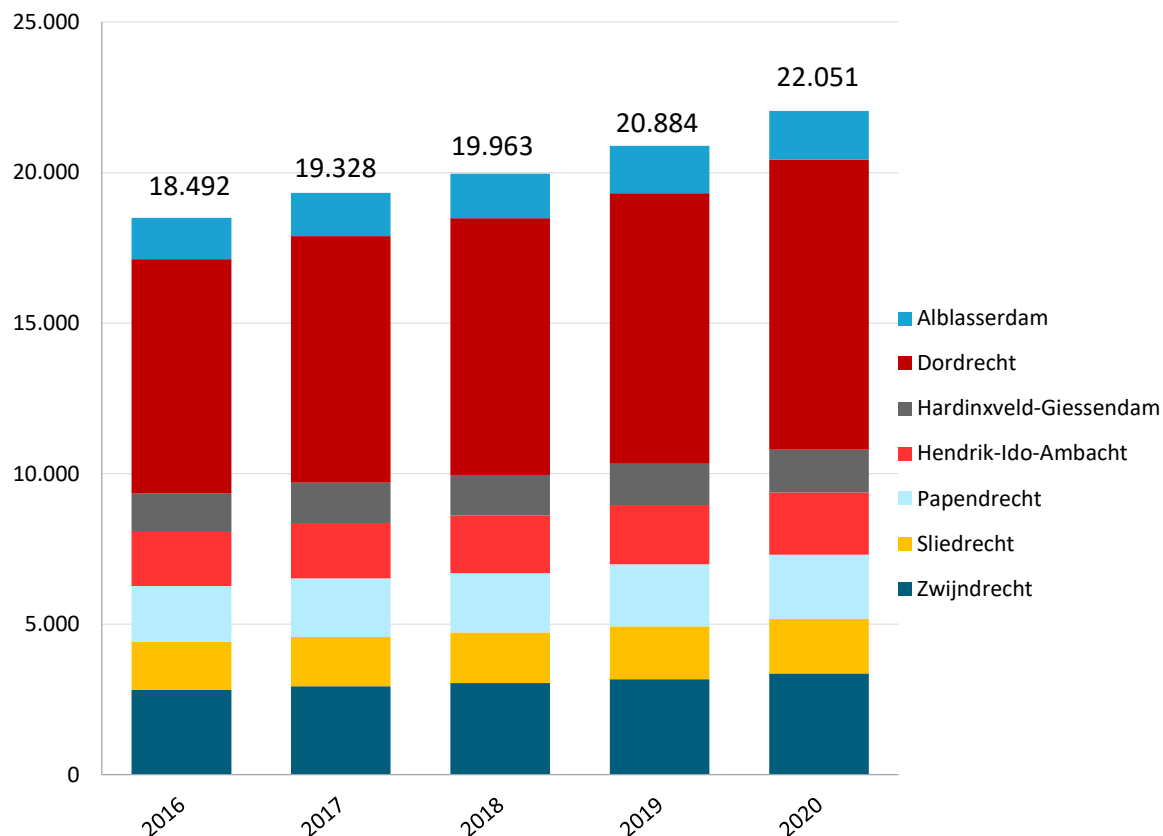
Bedrijfsvestigingen in de Drechtsteden

Op 1 januari 2020 telde de arbeidsmarktregio Drechtsteden in totaal 22.051 bedrijfsvestigingen (fig. 2.1). Tussen 1 januari 2016 en 1 januari 2020 nam het aantal bedrijfsvestigingen in de regio met 3.559 vestigingen toe, een groei van +19,2%.

Dordrecht heeft met ruim 9.600 bedrijfsvestigingen de meeste bedrijvigheid in de regio (tabel 2.1). Hardinxveld-Giessendam telt met 1.432 vestigingen het laagste aantal bedrijven. Hardinxveld-Giessendam kent met +12,0% sinds 2016 ook de minste groei in het aantal bedrijfsvestigingen. De snelste groei zien we tussen 2016 en 2020 in Dordrecht (+23,9%).

Tabel 2.1 Absoluut aantal bedrijfsvestigingen per gemeente (per 1 jan.)

	2016	2017	2018	2019	2020
Dordrecht	7.778	8.192	8.539	8.979	9.637
Zwijndrecht	2.815	2.937	3.039	3.168	3.354
Papendrecht	1.859	1.948	1.970	2.064	2.122
Hendrik-Ido-Ambacht	1.794	1.833	1.911	1.975	2.061
Sliedrecht	1.593	1.638	1.683	1.752	1.829
Alblasserdam	1.374	1.441	1.475	1.574	1.616
Hardinxveld-Giessendam	1.279	1.339	1.346	1.372	1.432
Totaal	18.492	19.328	19.963	20.884	22.051

Bron: Bedrijven- en Instellingenregister MRDH/Drechtsteden

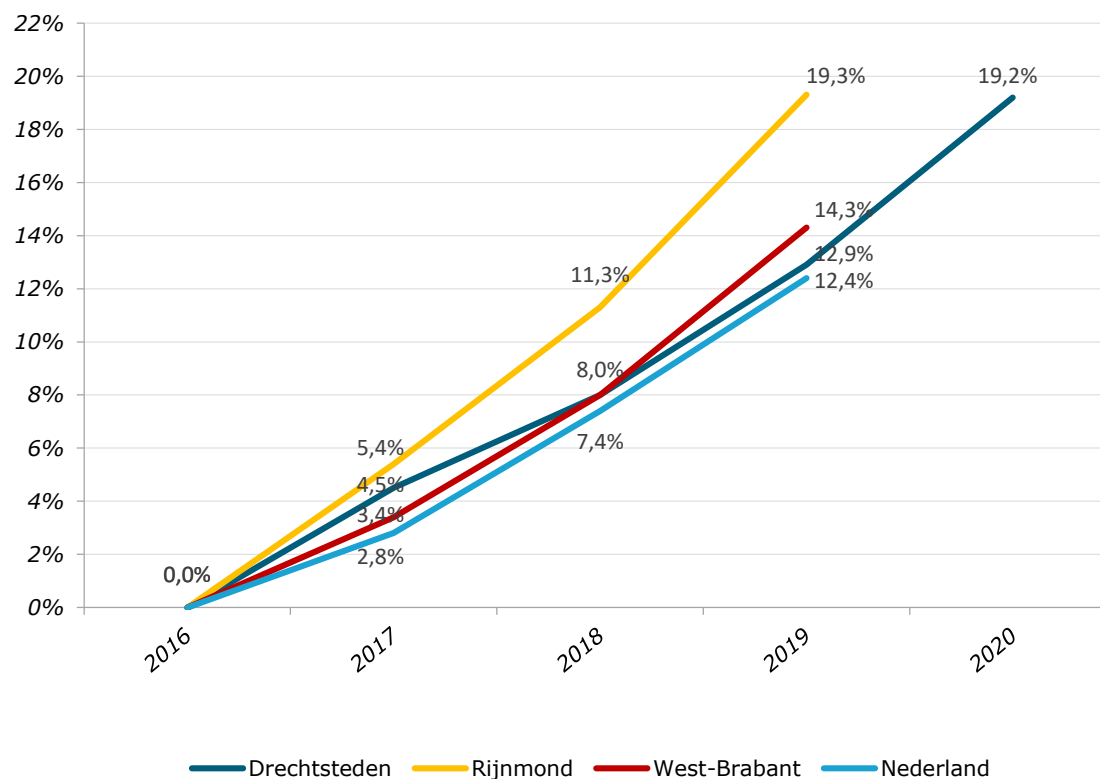
Ontwikkeling bedrijfsvestigingen

Fig. 2.2 Ontwikkeling aantal bedrijfsvestigingen t.o.v. 2016 (per 1 jan.)

Ontwikkeling aantal bedrijfsvestigingen

In de regio Drechtsteden groeide het aantal bedrijfsvestigingen tussen 2016 en 2020 met 19,2% (fig. 2.2). Voor de arbeidsmarktregio's Rijnmond en West-Brabant en voor Nederland zijn deze cijfers nog niet beschikbaar.

Tussen 2016 en 2019 groeide het aantal bedrijfsvestigingen in de Drechtsteden met 12,9%. Daarmee lag de groei van het aantal bedrijfsvestigingen in de Drechtsteden net iets boven het landelijk gemiddelde (+12,4%). De groei in de Drechtsteden bleef echter wel achter bij die in de arbeidsmarktregio's Rijnmond (+19,3%) en West-Brabant (+14,3%).

Bron: Bedrijven- en Instellingenregister MRDH/Drechtsteden en LISA, bewerking OCD

Bedrijfsvestigingen naar sector

Fig. 2.3 Ontwikkeling aantal bedrijfsvestigingen Drechtsteden naar sector 2016-2020 (per 1 jan.)

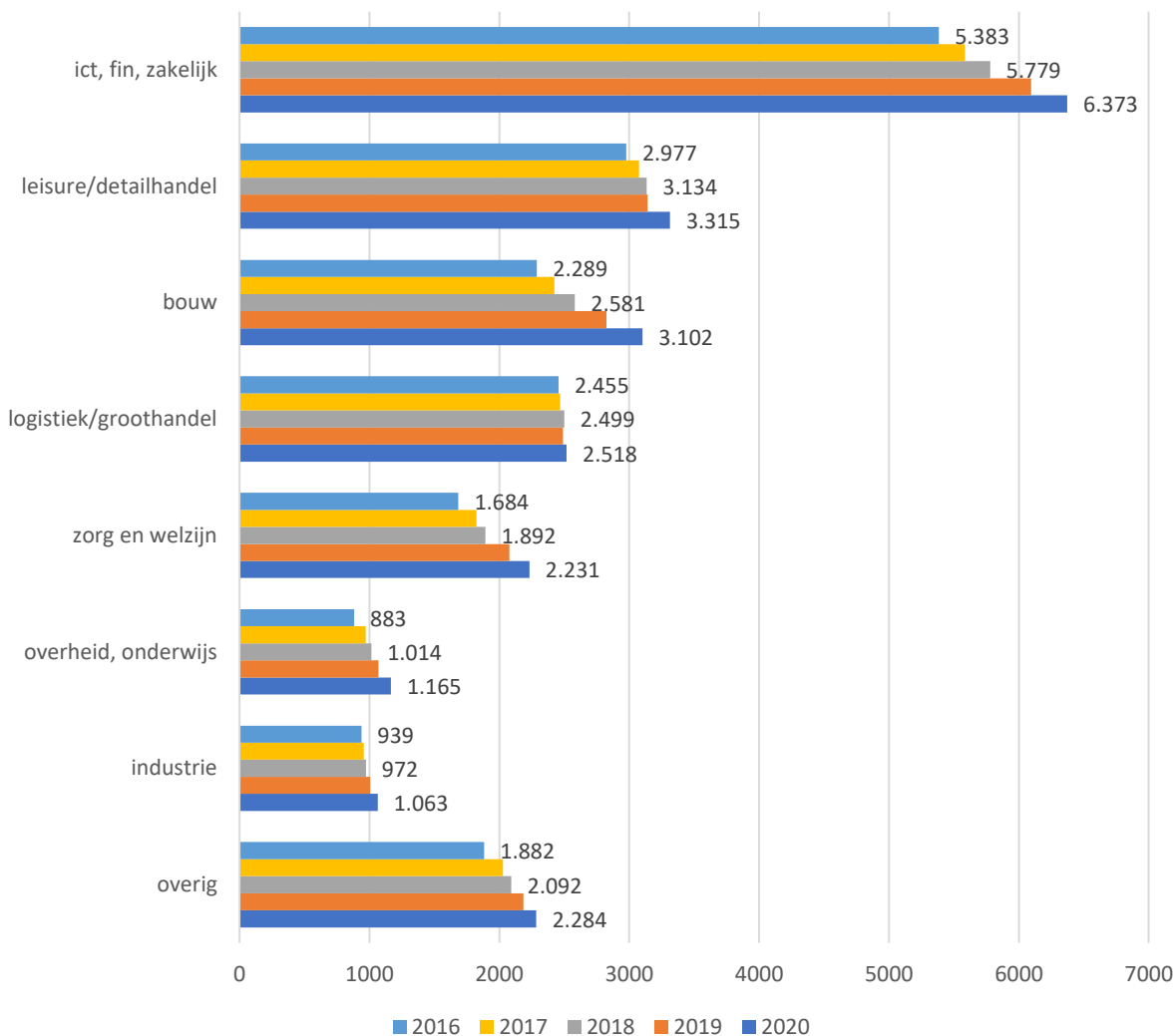
Ontwikkeling aantal bedrijfsvestigingen Drechtsteden naar sector

De sector ICT, financiële en zakelijke dienstverlening is met bijna 6.400 vestigingen veruit de grootste sector in de regio (fig. 2.3, tabel 2.2). Deze sector groeide tussen 1 januari 2016 en 1 januari 2020 met 18,4%. De sterkste groei van het aantal bedrijfsvestigingen sinds 2016 zien we in de sectoren Bouw (+35,5%), Zorg & welzijn (+32,5%) en Overheid & onderwijs (+31,9%). De sector Logistiek/groothandel groeide tussen 2016 en 2020 met +2,6% het minst hard.

Ten opzichte van 1 januari 2019 is het aantal vestigingen in de sector Bouw het sterkst gegroeid (+9,8%). De sector Logistiek & groothandel groeide tussen 1 januari 2019 en 1 januari 2020 het minst hard (+1,2%).

Tabel 2.2 Absoluut aantal bedrijfsvestigingen per sector (per 1 jan.)

	2016	2017	2018	2019	2020
Bouw	2.289	2.423	2.581	2.825	3.102
ICT, financiën, Zakelijk	5.383	5.586	5.779	6.094	6.373
Industrie	939	955	972	1.005	1.063
Leisure, detailhandel	2.977	3.075	3.134	3.141	3.315
Logistiek, groothandel	2.455	2.468	2.499	2.489	2.518
Overheid, onderwijs	883	970	1.014	1.068	1.165
Zorg & welzijn	1.684	1.824	1.892	2.076	2.231
Overig	1.882	2.027	2.092	2.186	2.284
Totaal	18.492	19.328	19.963	20.884	22.051

Bron: Bedrijven- en Instellingenregister MRDH/Drechtsteden

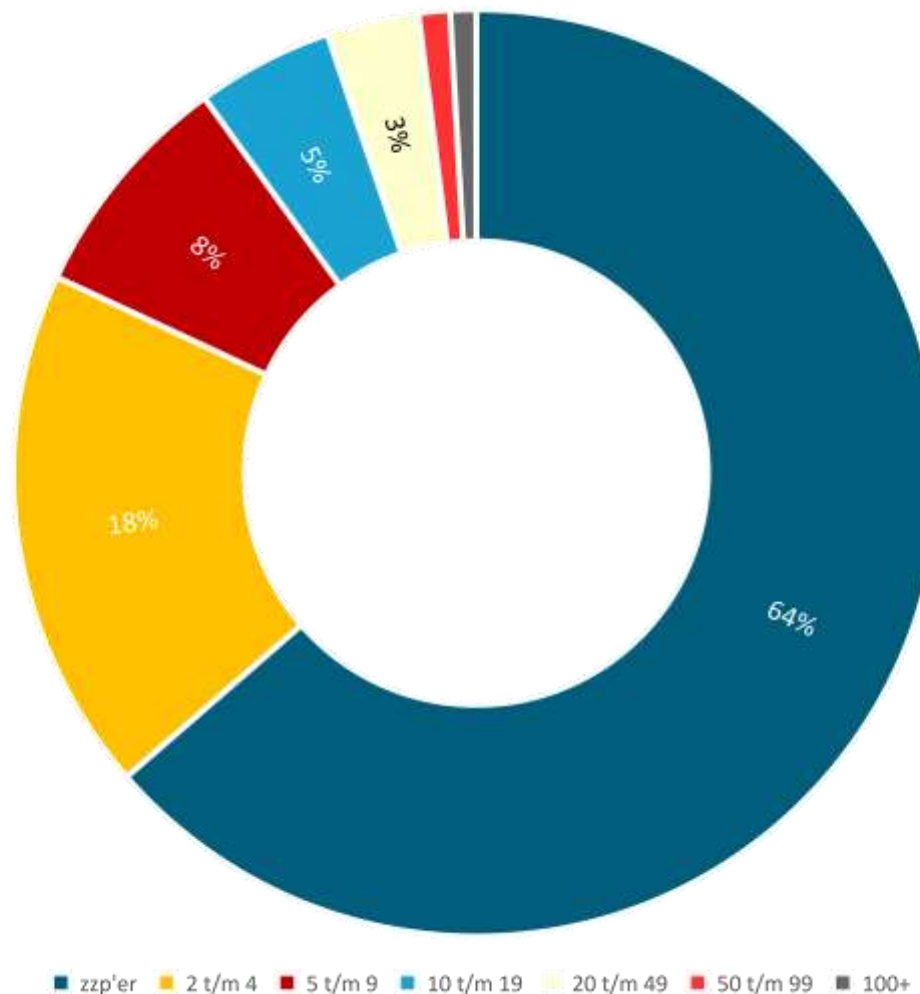

Bedrijfsvestigingen naar aantal werkzame personen

Fig. 2.4 Bedrijfsvestigingen naar aantal werkzame personen per 1 januari 2020

Bedrijfsvestigingen naar aantal werkzame personen

Op 1 januari 2020 betrof bijna twee derde deel van alle bedrijfsvestigingen in de Drechtsteden (64%) zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers; fig. 2.4, tabel 2.3). Dat zijn in totaal 14.028 zzp'ers. 18% telt twee t/m vier werkzame personen en 8% vijf t/m negen werkzame personen. De overige 10% van de bedrijfsvestigingen heeft tien of meer werkzame personen. In totaal 2% van de bedrijfsvestigingen heeft meer dan 50 personen op de werkvloer.

Tabel 2.3 Bedrijfsvestigingen naar aantal werkzame personen (per 1-1-2020)

Zzp'ers	64%
2 t/m 4	18%
5 t/m 9	8%
10 t/m 19	5%
20 t/m 49	3%
50 t/m 99	1%
100+	1%
Totaal	100%

Bron: Bedrijven- en Instellingenregister MRDH/Drechtsteden

Startups

Fig. 2.5 Startups Drechtsteden 2016-2020

Startups Drechtsteden 2016-2020

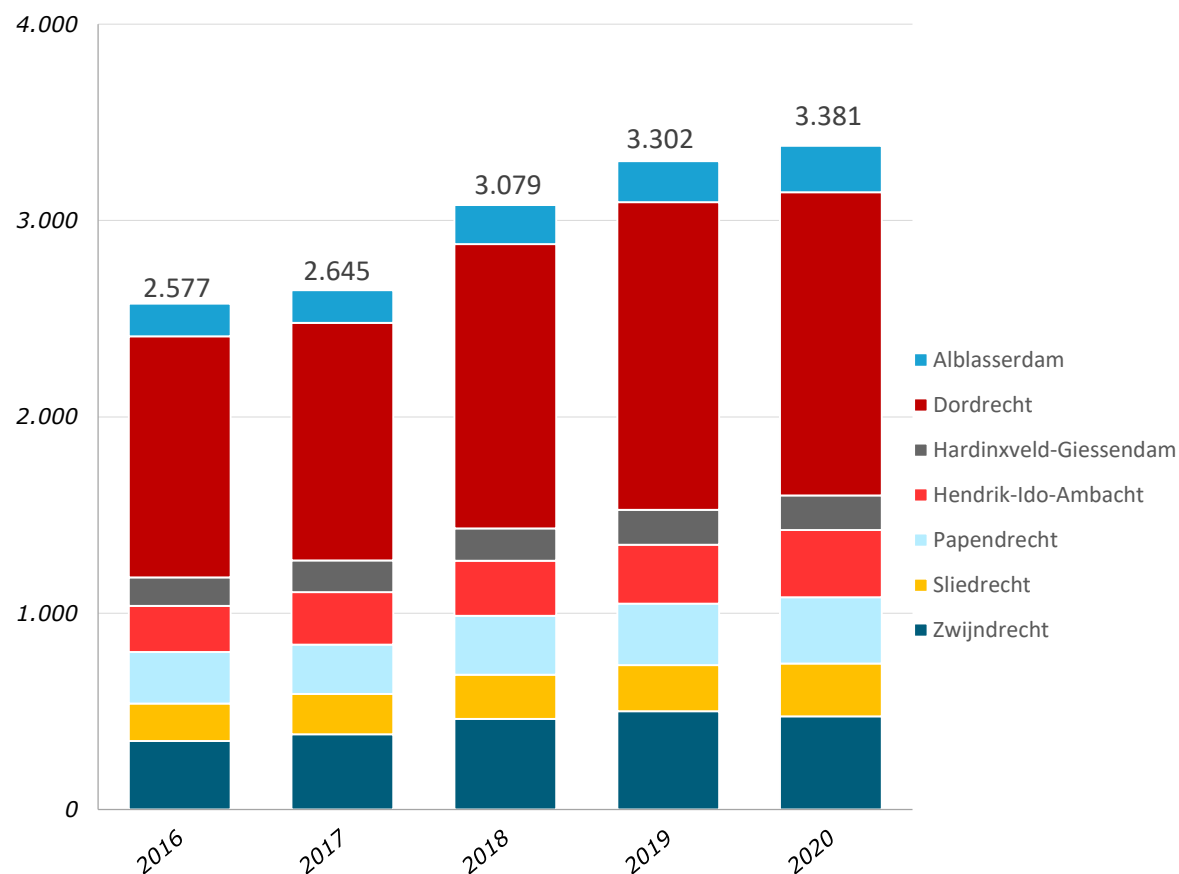
In 2020 telde de arbeidsmarktregio Drechtsteden 3.381 nieuwe startups (alle sectoren en inclusief zelfstandigen; fig. 2.5). Iets minder dan de helft hiervan (1.544 vestigingen) vestigde zich in Dordrecht.

Na een forse terugval van het aantal startups in het tweede kwartaal van 2020, trok het aantal startup in het derde en vierde kwartaal van 2020 weer sterk aan. Hierdoor telde de regio in 2020 ondanks corona toch nog iets meer startups dan in 2019. Dat geldt niet voor alle afzonderlijke gemeenten; Dordrecht en Zwijndrecht telden in 2020 minder startups dan in 2019 (tabel 2.4). In Hardinxveld-Giessendam bleef het aantal startups ongeveer gelijk.

Ten opzichte van 2016 is het aantal nieuwe startups met 31,2% toegenomen. De groei ten opzichte van 2016 was het sterkst in Hendrik-Ido-Ambacht (+44,9%).

Tabel 2.4 Absoluut aantal Startups per gemeente per jaar

	2016	2017	2018	2019	2020
Dordrecht	1.227	1.210	1.448	1.568	1.544
Zwijndrecht	349	384	461	500	475
Papendrecht	262	251	300	313	339
Hendrik-Ido-Ambacht	236	267	280	301	342
Sliedrecht	191	205	226	235	268
Alblasserdam	167	166	199	208	237
Hardinxveld-Giessendam	145	162	165	177	176
Totaal	2.577	2.645	3.079	3.302	3.381

Bron: Kamer van Koophandel

nieuw

Startups Drechtsteden relatief

In het eerste kwartaal van 2021 telde de regio Drechtsteden 34,5 nieuwe startups per 10.000 inwoners (fig 2.6). Dat komt neer op een kleine 950 startups.

Dordrecht (39,3) en Hardinxveld-Giessendam (39,0) telden in het eerste kwartaal van 2021 het hoogste aantal startups per 10.000 inwoners (tabel 2.5). In Papendrecht (28,3), Alblasserdam (29,7) en Sliedrecht (29,7) lag het aantal nieuwe startups per 10.000 inwoners in het eerste kwartaal van 2021 wat lager dan het regiogemiddelde.

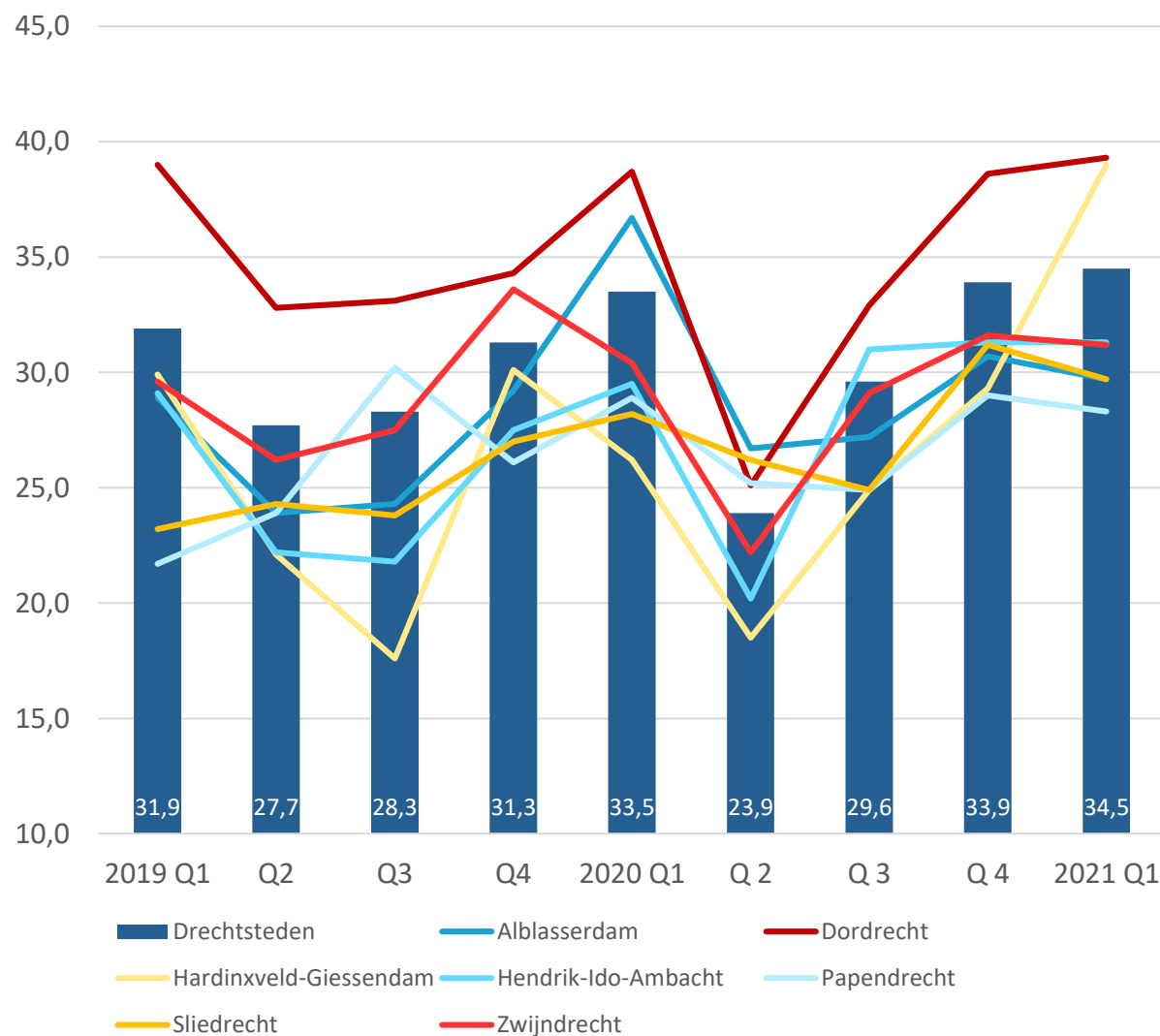
In het tweede kwartaal van 2020 zagen we het aantal nieuwe startups als gevolg van het uitbreken van de coronacrisis in de gehele regio sterk teruglopen. In het derde en vierde kwartaal van 2020 trok het aantal nieuwe startups echter weer aan. In het eerste kwartaal van 2021 ligt het aantal startups iets hoger dan in het eerste kwartaal van 2020.

Tabel 2.5 Aantal startups per 10.000 inwoners/gemeente per kwartaal

	2019		2020				2021
	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	
Alblasserdam	29,2	36,7	26,7	27,2	30,7	29,7	
Dordrecht	34,3	38,7	25,1	32,9	38,6	39,3	
Hardinxveld-Giessendam	30,1	26,2	18,5	24,9	29,3	39,0	
Hendrik-Ido-Ambacht	27,5	29,5	20,2	31,0	31,3	31,3	
Papendrecht	26,1	28,9	25,2	24,9	29,0	28,3	
Sliedrecht	27,0	28,2	26,2	24,9	31,2	29,7	
Zwijndrecht	33,6	30,4	22,2	29,1	31,6	31,2	
Totaal Drechtsteden	31,3	33,5	23,9	29,6	33,9	34,5	

Startups - relatief

Fig. 2.6 Aantal startups per 10.000 inwoners/gemeente

Bron: KVK

nieuw

Startups Drechtsteden relatief

In totaal 78% van de startups in de regio in het eerste kwartaal van 2021 betrof een zelfstandige zonder personeel (zzp'er). Dit aandeel schommelt sinds begin 2019 tussen 77% en 80% (fig 2.7).

In het eerste kwartaal van 2021 bevonden zich vooral in Papendrecht (83%) en Dordrecht (80%) relatief veel zzp'ers onder de startups. In Alblasterdam (68%), Sliedrecht (69%) en Hardinxveld-Giessendam (74%) waren zzp'ers iets minder dan gemiddeld vertegenwoordigd onder de startups.

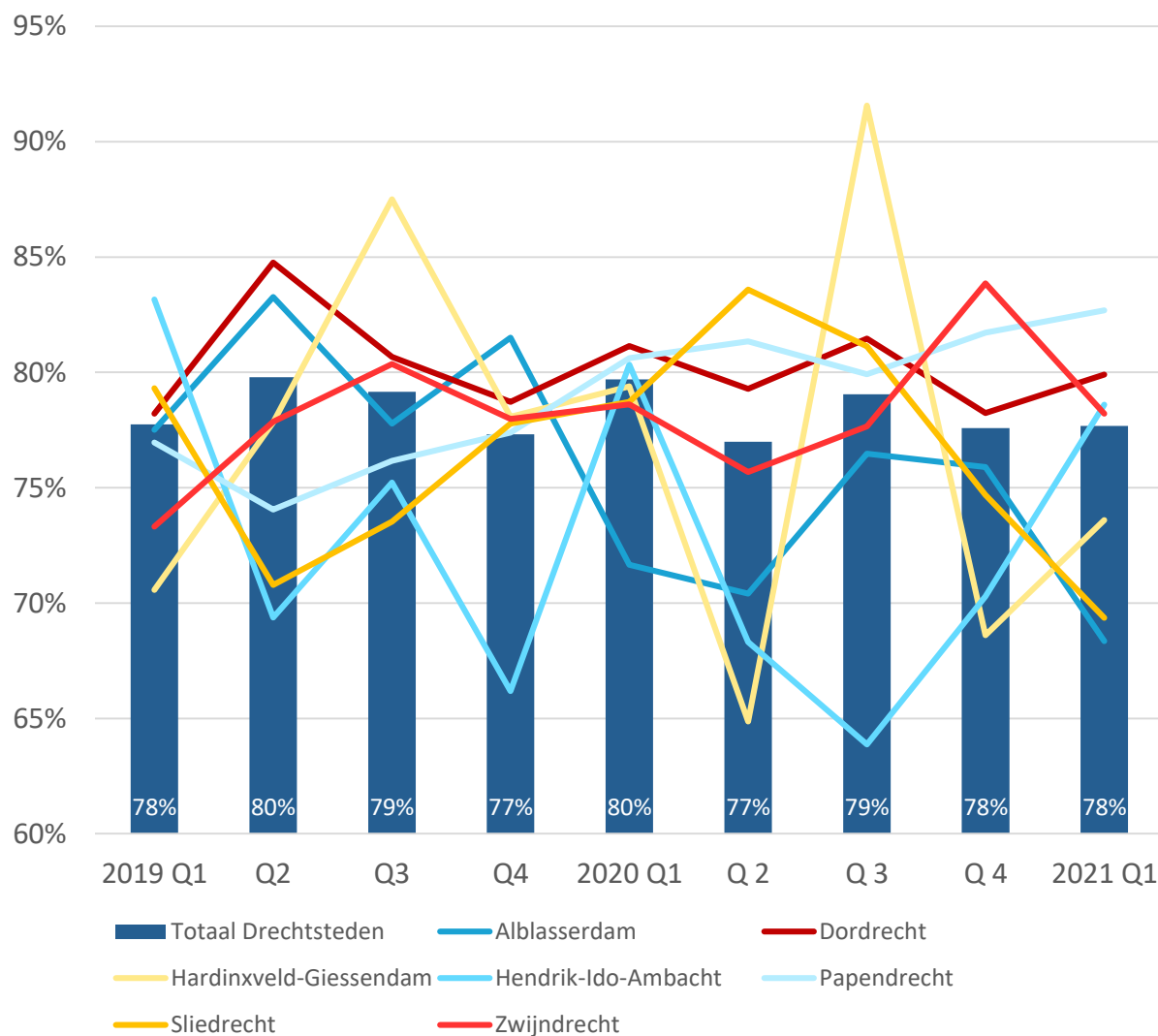
Per 10.000 inwoners telden de Drechtsteden in het eerste kwartaal van 2021 26,8 startende ZZP'ers (tabel 2.6). Ook het aantal startende zzp'ers liep in het tweede kwartaal van 2020 als gevolg van het uitbreken van de coronacrisis sterk terug. In het eerste kwartaal van 2021 is het aantal startende zzp'ers in de regio echter weer terug op het niveau van begin 2020. Alblasterdam (20,3) en Sliedrecht (20,6) tellen de minste startende zzp'ers per 10.000 inwoners in de regio.

Tabel 2.6 Aantal gestarte zzp'ers per 10.000 inwoners/gemeente per kwartaal

	2019		2020			2021
	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
Alblasterdam	23,8	26,3	18,8	20,8	23,3	20,3
Dordrecht	27,0	31,4	19,9	26,8	30,2	31,4
Hardinxveld-Giessendam	23,5	20,8	12,0	22,8	20,1	28,7
Hendrik-Ido-Ambacht	18,2	23,7	13,8	19,8	22,0	24,6
Papendrecht	20,2	23,3	20,5	19,9	23,7	23,4
Sliedrecht	21,0	22,2	21,9	20,2	23,3	20,6
Zwijndrecht	26,2	23,9	16,8	22,6	26,5	24,4
Totaal Drechtsteden	24,2	26,7	18,4	23,4	26,3	26,8

Gestarte zzp'ers

Fig. 2.7 Aandeel zzp'ers onder startups

Bron: KVK

Banen in de Drechtsteden

Banen

Banen in de Drechtsteden

Op 1 januari 2020 telde de arbeidsmarktregio Drechtsteden in totaal 136.767 banen (fig. 2.8). Tussen 1 januari 2016 en 1 januari 2020 nam het aantal banen in de regio met bijna 9.000 toe (+7,0%). Tussen 1 januari 2019 en 1 januari 2020 kwamen er een kleine 1.600 banen bij (+1,2%).

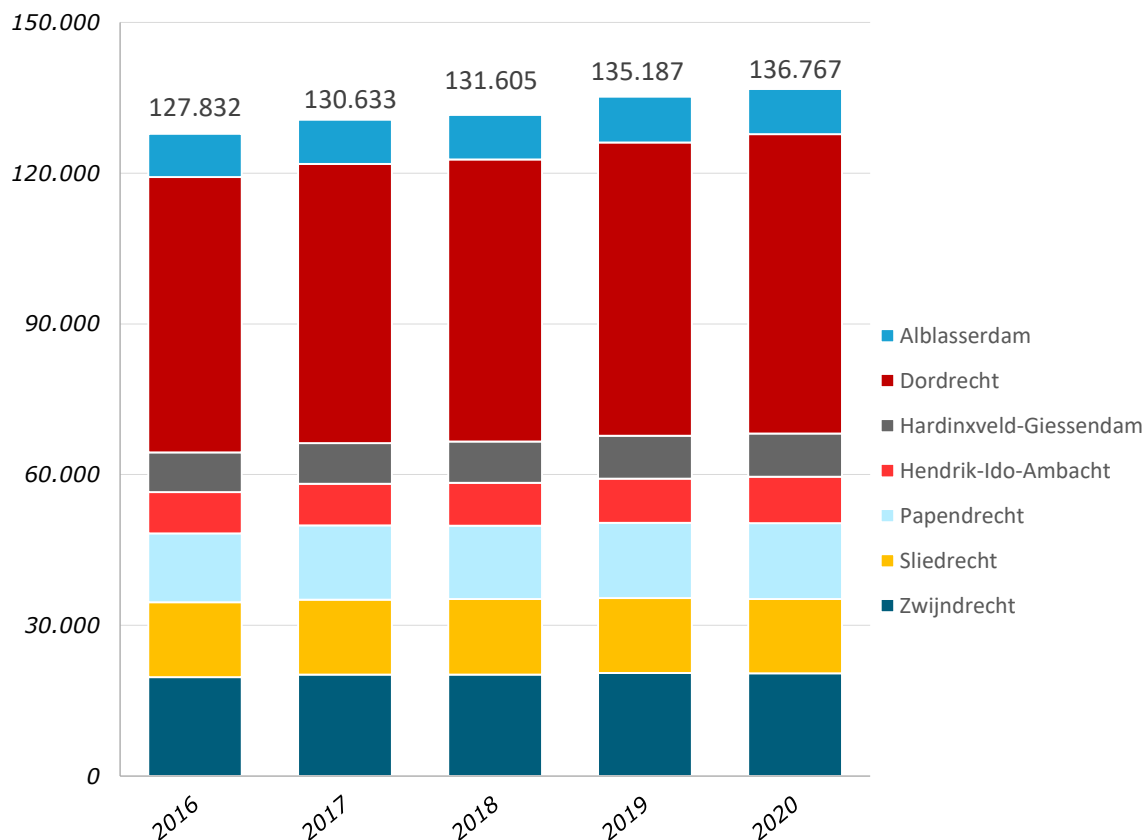
Dordrecht heeft met bijna 60.000 banen de grootste werkgelegenheid in de regio (tabel 2.7). Hardinxveld-Giessendam heeft met een kleine 8.600 banen de minste werkgelegenheid. De snelste groei van de werkgelegenheid zien we tussen 2016 en 2020 in Hendrik-Ido-Ambacht (+12,9%). Absoluut gezien kwamen er met 4.809 extra banen tussen 2016 en 2020 de meeste banen bij in Dordrecht (+8,8%). In Sliedrecht is de werkgelegenheid tussen 2016 en 2020 licht gedaald (-0,8%).

Tussen 1 januari 2019 en 1 januari 2020 steeg de werkgelegenheid in de regio relatief gezien het hardst in de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht (+5,5%). Dit betrof 487 banen. De gemeente Dordrecht had met bijna 1.200 extra banen absoluut gezien de sterkste groei van de werkgelegenheid. In zowel Alblaserdam als Sliedrecht en Zwijndrecht zien we in het laatste jaar een lichte afname van de werkgelegenheid.

Tabel 2.7 Absoluut aantal banen per gemeente (per 1 jan.)

	2016	2017	2018	2019	2020
Dordrecht	54.766	55.583	56.164	58.380	59.575
Zwijndrecht	19.659	20.169	20.162	20.513	20.455
Papendrecht	13.723	14.778	14.549	14.991	15.055
Sliedrecht	14.906	14.926	15.095	14.901	14.794
Alblaserdam	8.645	8.814	8.866	9.096	9.027
Hendrik-Ido-Ambacht	8.235	8.322	8.557	8.806	9.293
Hardinxveld-Giessendam	7.898	8.041	8.212	8.500	8.568
Totaal	127.832	130.633	131.605	135.187	136.767

Fig. 2.8 Banen Drechtsteden, 2016-2020 (per 1 jan.)

Bron: Bedrijven- en Instellingenregister MRDH/Drechtsteden

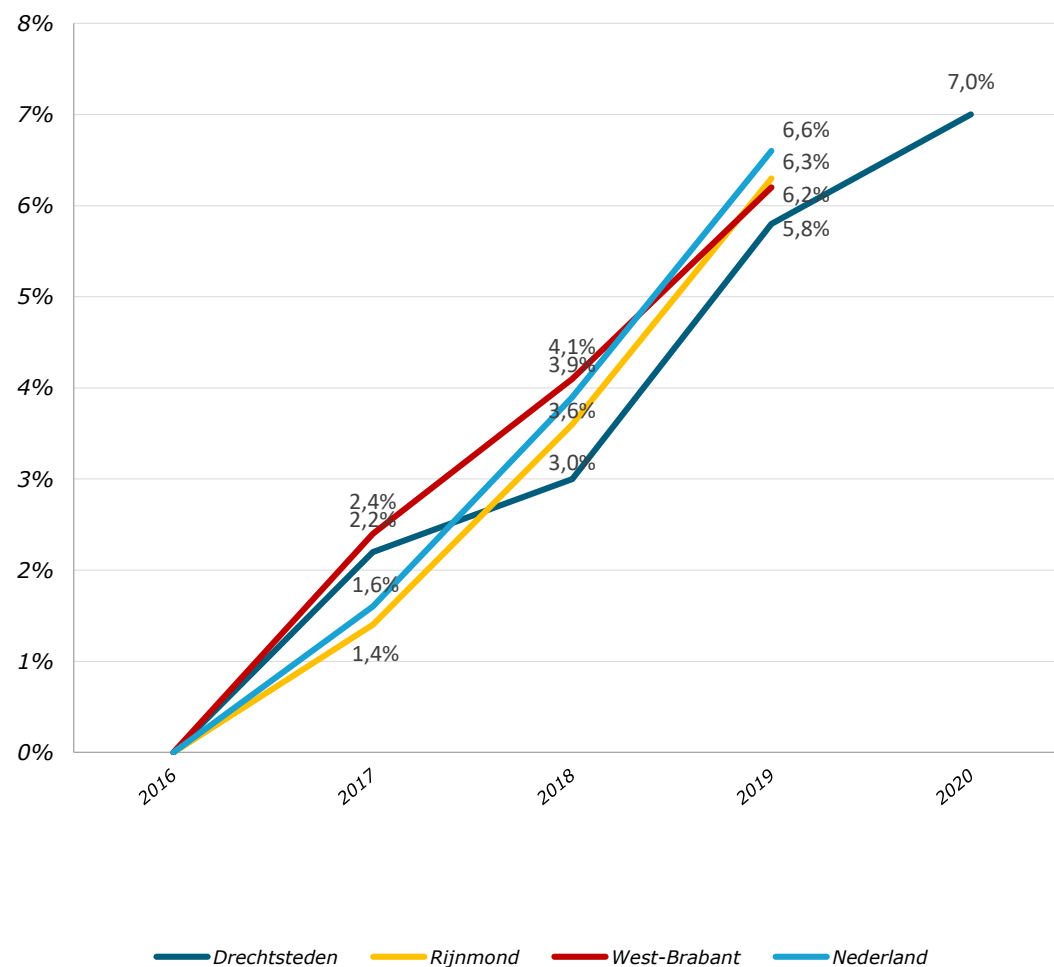
Ontwikkeling Banen

Fig. 2.9 Ontwikkeling aantal banen t.o.v. 2016 (per 1 jan.)

Ontwikkeling aantal banen

In de regio Drechtsteden groeide de werkgelegenheid tussen 2016 en 2020 met 7,0% (fig. 2.9). Voor de arbeidsmarktregio's Rijnmond en West-Brabant en voor Nederland zijn deze cijfers nog niet beschikbaar.

Tussen 2016 en 2019 groeide de werkgelegenheid in de Drechtsteden met 5,8%. Daarmee lag de groei van de werkgelegenheid in de Drechtsteden lager dan het landelijk gemiddelde (+6,6%). De groei in de Drechtsteden bleef ook iets achter bij die van de arbeidsmarktregio's West-Brabant (+6,2%) en Rijnmond (+6,3%). Dit werd vooral veroorzaakt door een geringe groei van het aantal banen in de Drechtsteden in 2017.

Bron: Bedrijven- en Instellingenregister MRDH/Drechtsteden en LISA, bewerking OCD

Banenambitie 2030

Fig. 2.10 Ontwikkeling banen Drechtsteden in relatie tot de ambitie 2030

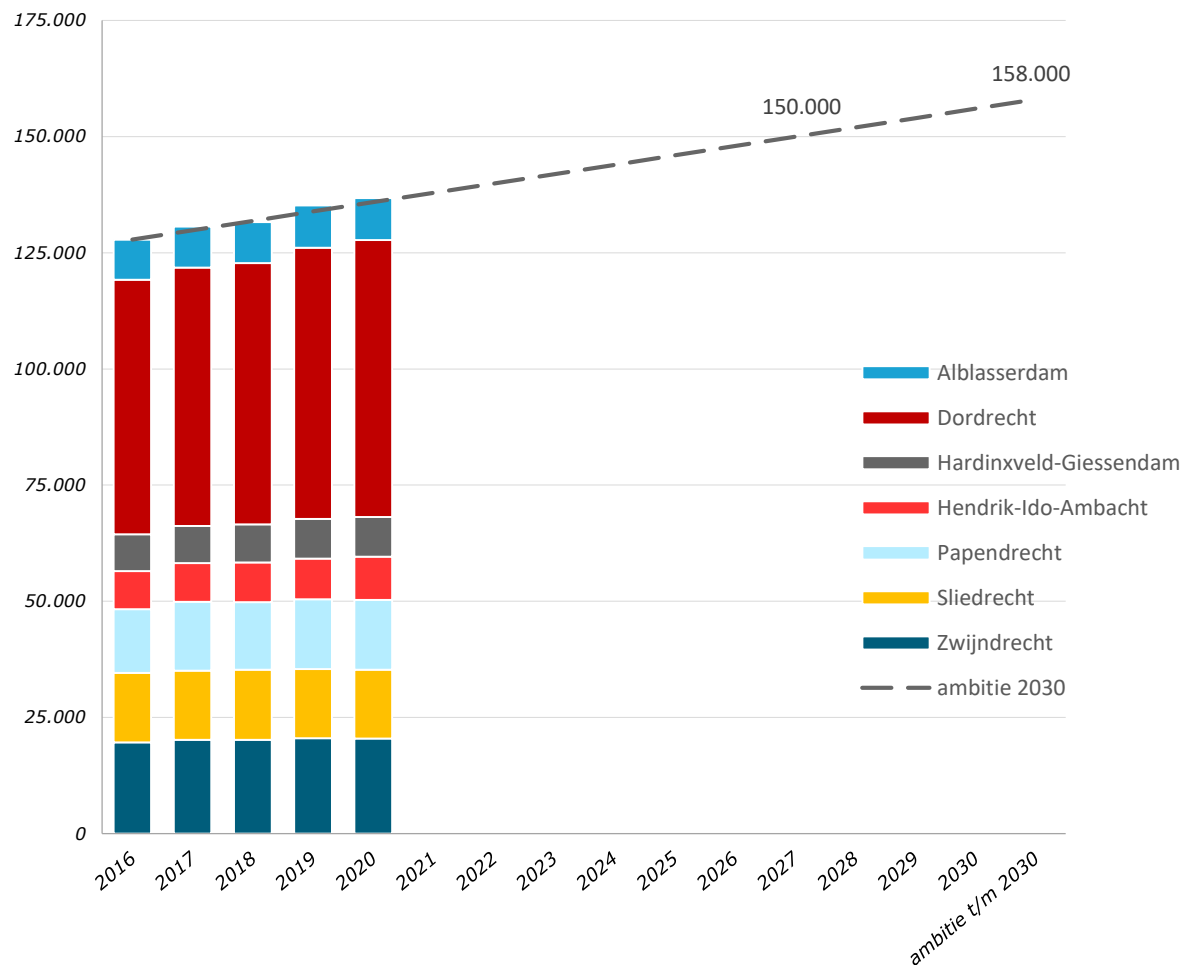
Ontwikkeling banen Drechtsteden in relatie tot ambitie 2030

Voor 2030 is in de regionale Groeiagenda de ambitie gesteld om 30.000 banen aan de werkgelegenheid toe te voegen. Dat betekent dat de regio eind 2030 een werkgelegenheid van circa 158.000 banen moet bieden. Als we uitgaan van een gelijkmatige groei over de jaren t/m 2030, betekent dit een noodzakelijke toevoeging aan de werkgelegenheid van ca. 2.000 banen per jaar. Met de gerealiseerde groei van bijna 9.000 banen tussen 2016 en 2020 zitten we vooralsnog op koers om de ambitie te realiseren (fig. 2.10, tabel 2.8). De huidige coronacrisis kan echter grote gevolgen hebben voor de verdere ontwikkeling van de werkgelegenheid.

Overigens gaat het niet alleen om de aantallen banen, maar is de kwaliteit van die banen en de match met de huidige en toekomstige beroepsbevolking evenzeer van belang.

Tabel 2.8 Ontwikkeling banen per gemeente

	2016	2017	2018	2019	2020
Dordrecht	54.766	55.583	56.164	58.380	59.575
Zwijndrecht	19.659	20.169	20.162	20.513	20.455
Papendrecht	13.723	14.778	14.549	14.991	15.055
Sliedrecht	14.906	14.926	15.095	14.901	14.794
Alblasserdam	8.645	8.814	8.866	9.096	9.027
Hendrik-Ido-Ambacht	8.235	8.322	8.557	8.806	9.293
Hardinxveld-Giessendam	7.898	8.041	8.212	8.500	8.568
Totaal	127.832	130.633	131.605	135.187	136.767

Bron: Bedrijven- en Instellingenregister MRDH/Drechtsteden en Groeiagenda Drechtsteden 2030, bewerking OCD

Ontwikkeling aantal banen Drechtsteden naar sector

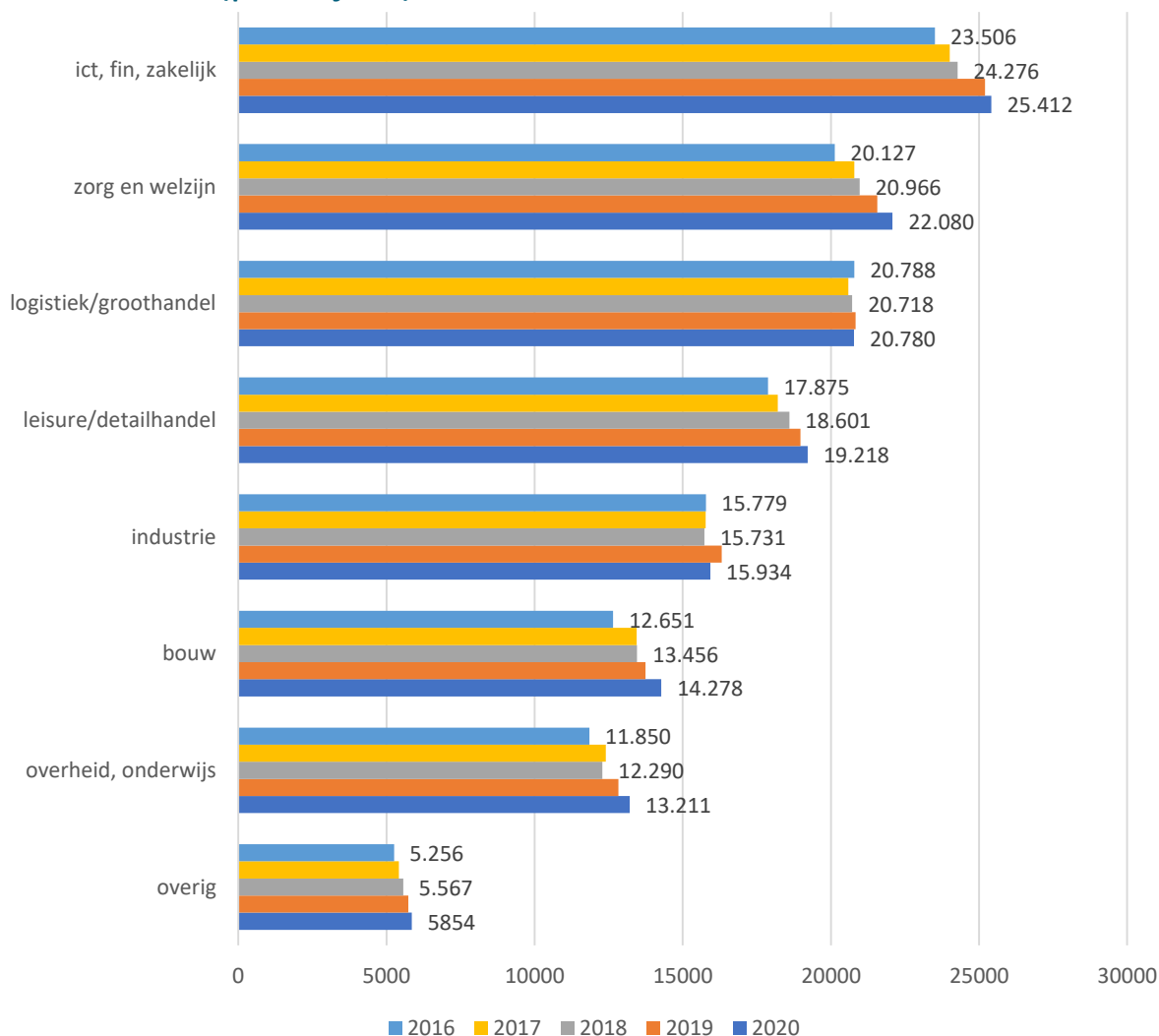
De sector ICT, financiële en zakelijke dienstverlening biedt met ruim 25.000 banen de meeste werkgelegenheid in de regio (fig. 2.11, tabel 2.9). De werkgelegenheid in deze sector groeide tussen 2016 en 2020 met +8,1%. Absoluut gezien kwamen er daarmee in deze sector iets meer dan 1.900 banen bij. De sterkste relatieve groei van de werkgelegenheid zien we in de sectoren Bouw (+12,9%) en Overheid & onderwijs (+11,5%). Binnen de sector Logistiek & groothandel bleef de werkgelegenheid tussen 2016 en 2020 ongeveer gelijk.

Tabel 2.9 Absoluut aantal banen per sector (per 1 jan.)

	2016	2017	2018	2019	2020
Bouw	12.651	13.443	13.456	13.742	14.278
ICT, financiën, Zakelijk	23.506	24.015	24.276	25.204	25.412
Industrie	15.779	15.769	15.731	16.316	15.934
Leisure, detailhandel	17.875	18.204	18.601	18.972	19.218
Logistiek, groothandel	20.788	20.587	20.718	20.829	20.780
Overheid, onderwijs	11.850	12.402	12.290	12.823	13.211
Zorg & welzijn	20.127	20.789	20.966	21.567	22.080
Overig	5.256	5.424	5.567	5.734	5.854
Totaal	127.832	130.633	131.605	135.187	136.767

Banen naar sector

Fig 2.11 Ontwikkeling aantal banen Drechtsteden naar sector 2016-2020 (per 1 jan.)

Bron: Bedrijven- en Instellingenregister MRDH/Drechtsteden

Regionale rekeningen

nieuw

Bruto Regionaal Product

Het Bruto Regionaal Product (BRP) is een maat voor de omvang van de economie. Het BRP (tegen marktprijzen) heeft betrekking op de totale marktwaarde per jaar van goederen en diensten die binnen de grenzen van een bepaald gebied worden geproduceerd. Landelijk spreken we van het Bruto Binnenlands Product (BBP).

Het BRP van de Drechtsteden groeide tussen 2016 en 2019 van 9.703 miljoen euro naar 10.710 miljoen euro (tabel 2.10). Ook afgemeten aan de omvang van de bevolking zien we een groei van het BRP in de regio, van € 40.720 per inwoner in 2016 naar € 44.781 per inwoner in 2019 (fig. 2.12).

Het Bruto Regionaal Product per inwoner ligt in de regio Drechtsteden duidelijk lager dan in de regio Rijnmond en ook wat lager dan landelijk en in de provincie Zuid-Holland. In vergelijking met de gehele COROP-regio Zuidoost Zuid-Holland is de omvang van de economie per inwoner in de Drechtsteden iets groter.

De economie van de Drechtsteden laat al jaren op rij groei zien. Met een groei van +10,4% tussen 2016 en 2019 blijft de regio echter wel iets achter bij de landelijke (+14,4%) en provinciale (+11,6%) ontwikkeling.

* Betreft voorlopige cijfers

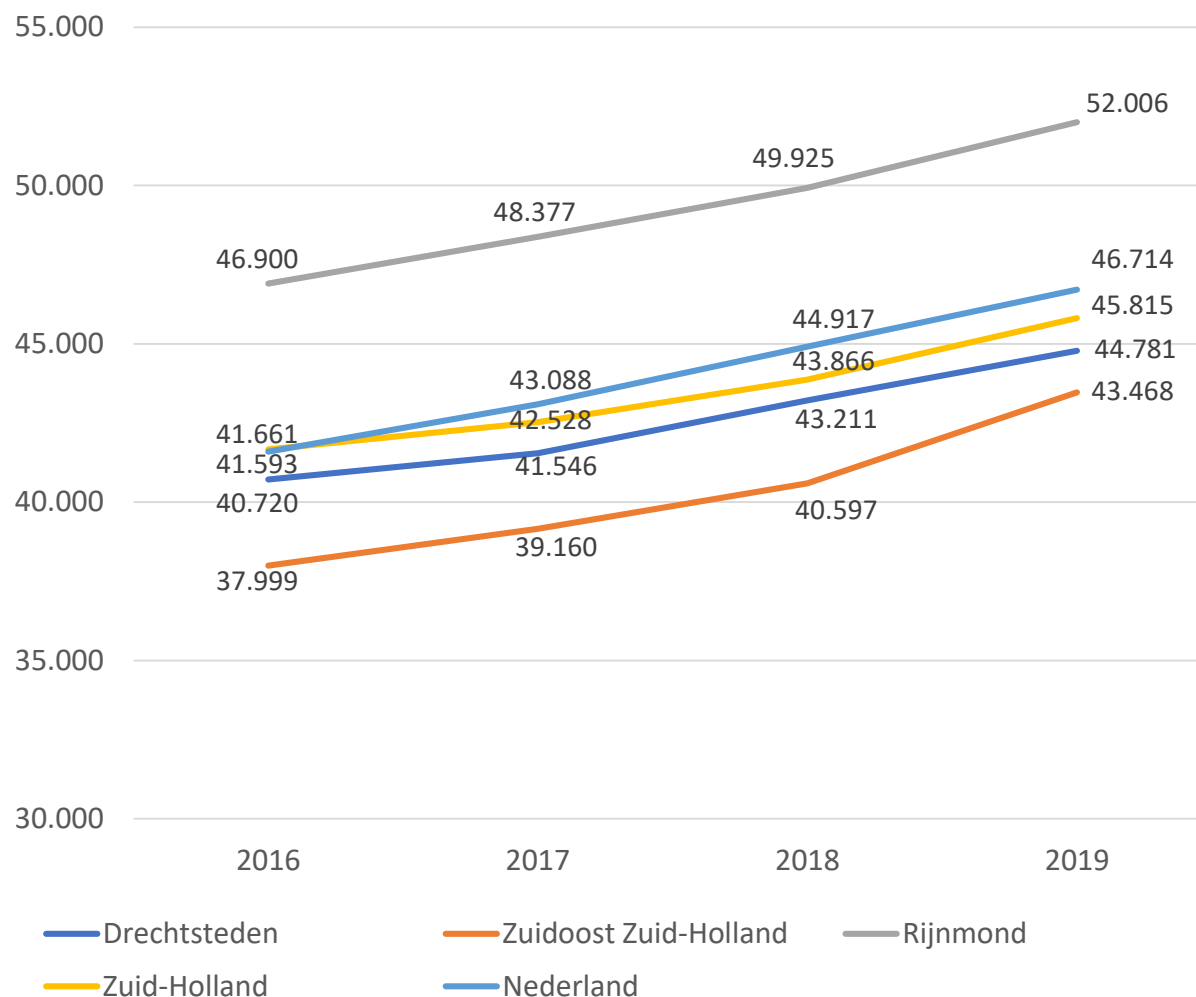
Tabel 2.10 Bruto Regionaal Product, marktprijzen in miljoenen euro's

	2016	2017	2018*	2019*	Ontw. '16-'19
Drechtsteden	9.703	9.900	10.304	10.710	+ 10,4%
Zuidoost Zuid-Holland	15.262	15.791	16.434	16.131	+ 5,7%
Rijnmond	58.268	60.490	62.819	65.939	+ 13,2%
Zuid-Holland	151.492	155.893	162.089	169.118	+ 11,6%
Nederland	708.337	738.146	773.987	810.247	+ 14,4%

Bruto Regionaal Product

Fig. 2.12 Ontwikkeling Bruto Regionaal Product per inwoner

2016-2019 (€)

Bron: CBS

Arbeidsparticipatie in de Drechtsteden

nieuw

Bruto en nette arbeidsparticipatie

De bruto arbeidsparticipatie in de regio Drechtsteden (de beroepsbevolking per 100 inwoners van 15-75 jaar) komt voor 2020 op 70,9% (fig 2.13). De netto arbeidsparticipatie (de werkzame beroepsbevolking per 100 inwoners van 15-75 jaar) komt op 68,2%. De netto en bruto arbeidsparticipatie in de Drechtsteden namen tot en met 2019 licht toe. In 2020 is de arbeidsparticipatie in de regio weer iets gedaald. Als gevolg van de uitbraak van de coronapandemie kwamen meer mensen zonder werk te zitten. Zowel de bruto als de netto arbeidsparticipatie in de Drechtsteden ligt in 2020 iets onder het landelijk gemiddelde. In 2017 en 2018 lag zowel de bruto als de netto arbeidsparticipatie in de regio nog iets hoger dan het landelijk gemiddelde.

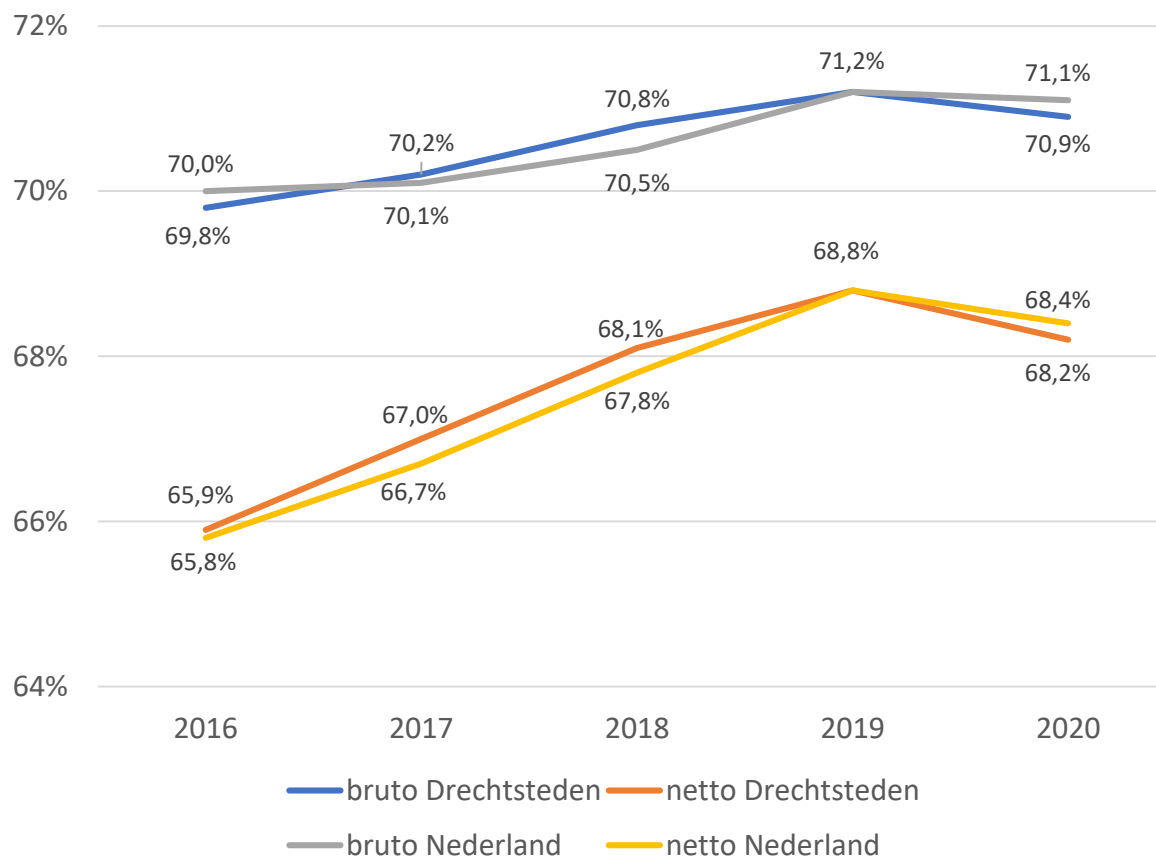
De gemeente Dordrecht kent met 65,7% de laagste netto arbeidsparticipatie van de regio (tabel 2.11). In Hendrik-Ido-Ambacht (73,3%), Hardinxveld-Giessendam (72,1%) en Alblasterdam (70,6%) is de netto arbeidsparticipatie juist relatief hoog.

Tabel 2.11 Netto participatiegraad per gemeente

	2016	2017	2018	2019	2020
Alblasterdam	68,3%	69,0%	69,7%	70,7%	70,6%
Dordrecht	63,2%	65,2%	66,3%	66,5%	65,7%
Hardinxveld-Giessendam	69,1%	69,2%	71,3%	72,9%	72,1%
Hendrik-Ido-Ambacht	70,8%	71,8%	72,2%	73,2%	73,3%
Papendrecht	67,5%	68,4%	69,0%	70,7%	69,5%
Slidrecht	68,5%	68,1%	69,1%	70,1%	69,2%
Zwijndrecht	65,0%	65,5%	67,0%	67,5%	67,1%
Totaal Drechtsteden	65,9%	67,0%	68,1%	68,8%	68,2%

Participatiegraad

Fig. 2.13 Bruto en netto participatiegraad Drechtsteden

Bron: CBS

nieuw

Beroepsbevolking

De regio Drechtsteden telde in 2020 in totaal 215.493 inwoners tussen 15 en 75 jaar. Ongeveer 152.800 van hen rekenen we tot de beroepsbevolking (fig. 2.x). De werkzame beroepsbevolking in de Drechtsteden bestond in 2020 uit ongeveer 147.000 personen. Na een jarenlange groei zien we in 2020, onder invloed van de uitbraak van de coronapandemie, voor het eerst weer een lichte daling van zowel de potentiële als de werkzame beroepsbevolking in de regio.

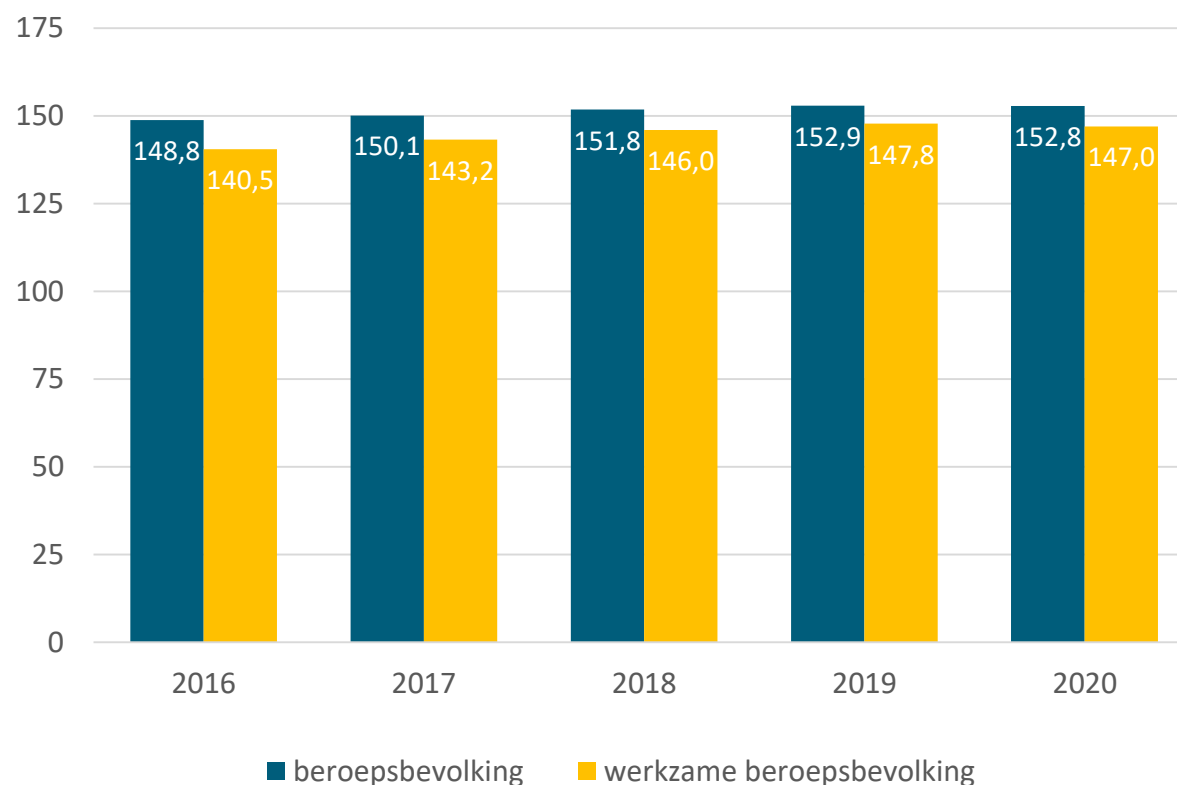
Dordrecht heeft -als grootste regiogemeente- met ca. 62.400 personen (tabel 2.x) de grootste potentiële beroepsbevolking van de Drechtsteden (41% van het regiopotentieel). De potentiële beroepsbevolking van Hardinxveld-Giessendam is met ca. 9.800 personen het kleinst (6,4% van het regiopotentieel).

Tabel 2.12 Potentiële beroepsbevolking per gemeente x 1.000

	2016	2017	2018	2019	2020
Alblasserdam	10,2	10,3	10,3	10,4	10,5
Dordrecht	61,0	62,1	62,4	62,6	62,4
Hardinxveld-Giessendam	9,3	9,3	9,5	9,7	9,8
Hendrik-Ido-Ambacht	15,7	16,0	16,5	16,8	17,0
Papendrecht	17,0	17,1	17,1	17,4	17,1
Slidrecht	13,0	12,9	13,0	13,1	13,1
Zwijndrecht	22,7	22,5	22,8	22,9	22,8
Totaal Drechtsteden	148,8	150,1	151,8	152,9	152,8

Beroepsbevolking

Fig. 2.14 Beroepsbevolking en werkzame beroepsbevolking Drechtsteden x 1.000

Bron: CBS, bewerking OCD

Bron: CBS

nieuw

Opleidingsniveau werkzame beroepsbevolking

Met 37% ligt het aandeel hoger opgeleiden onder de werkzame beroepsbevolking in Drechtsteden iets lager dan landelijk gemiddeld (41%; fig. 2.15). Het aandeel middelbaar opgeleiden in de regio ligt met 44% juist iets hoger dan het landelijk gemiddelde (40%). Het aandeel laag opgeleiden in de Drechtsteden komt met 19% overeen met het landelijk gemiddelde.

Beroepsniveau werkzame beroepsbevolking

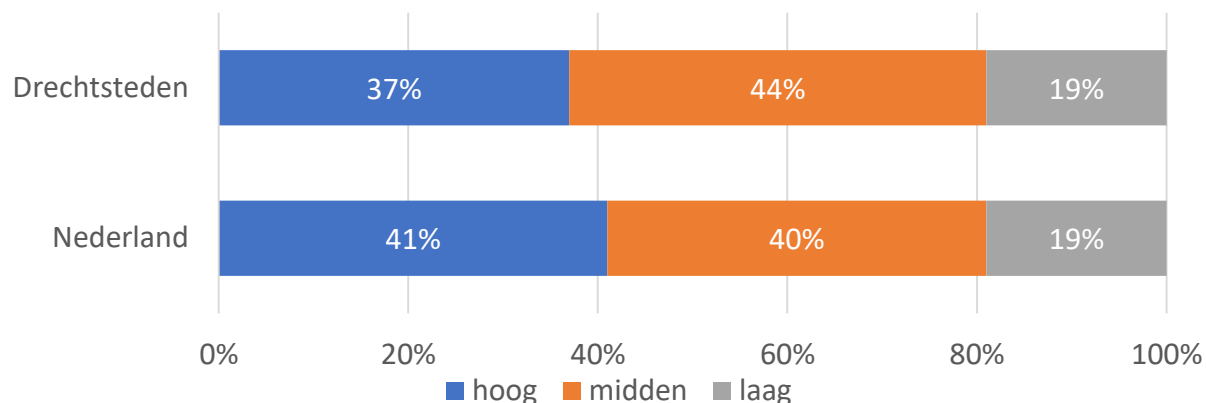
In 2020 is 30% van de werkzame beroepsbevolking in de Drechtsteden werkzaam op beroepsniveau 4 (fig. 2.16). Dit aandeel ligt iets lager dan landelijk gemiddeld (33%). 19% van de werkzame beroepsbevolking in de regio is werkzaam op beroepsniveau 3, 40% op niveau 2 en 8% op niveau 1.

Toelichting op de niveaus:

niveau 4: hbo en wo; niveau 3: mbo en hbo; niveau 2: lager en middelbaar onderwijs; niveau 1: elementair en lager onderwijs.

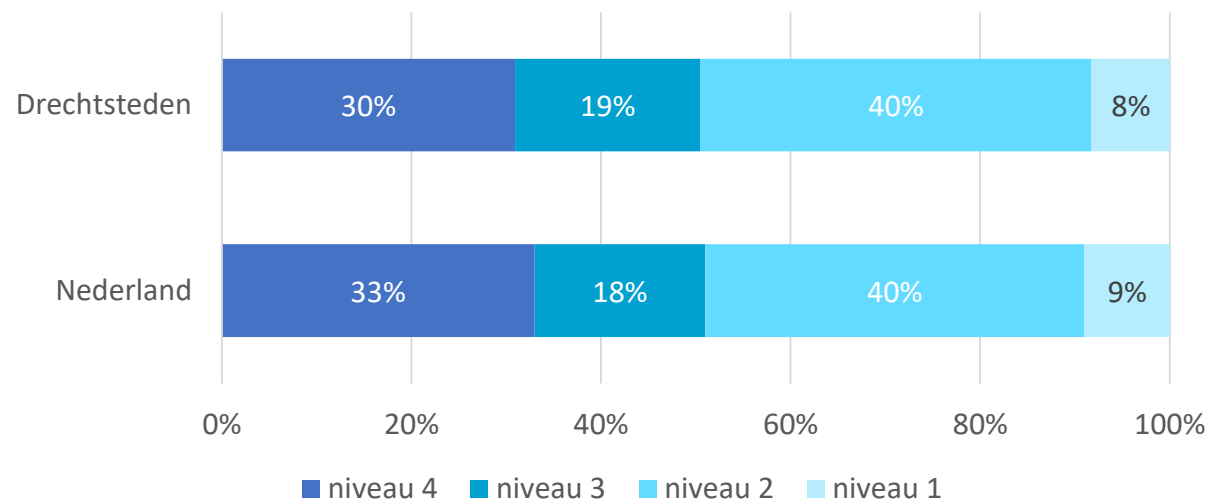
Opleidings- en beroepsniveau

Fig. 2.15 Opleidingsniveau werkzame beroepsbevolking 2020

Bron: CBS

Fig. 2.16 Beroepsniveau werkzame beroepsbevolking 2020

Bron: CBS

nieuw

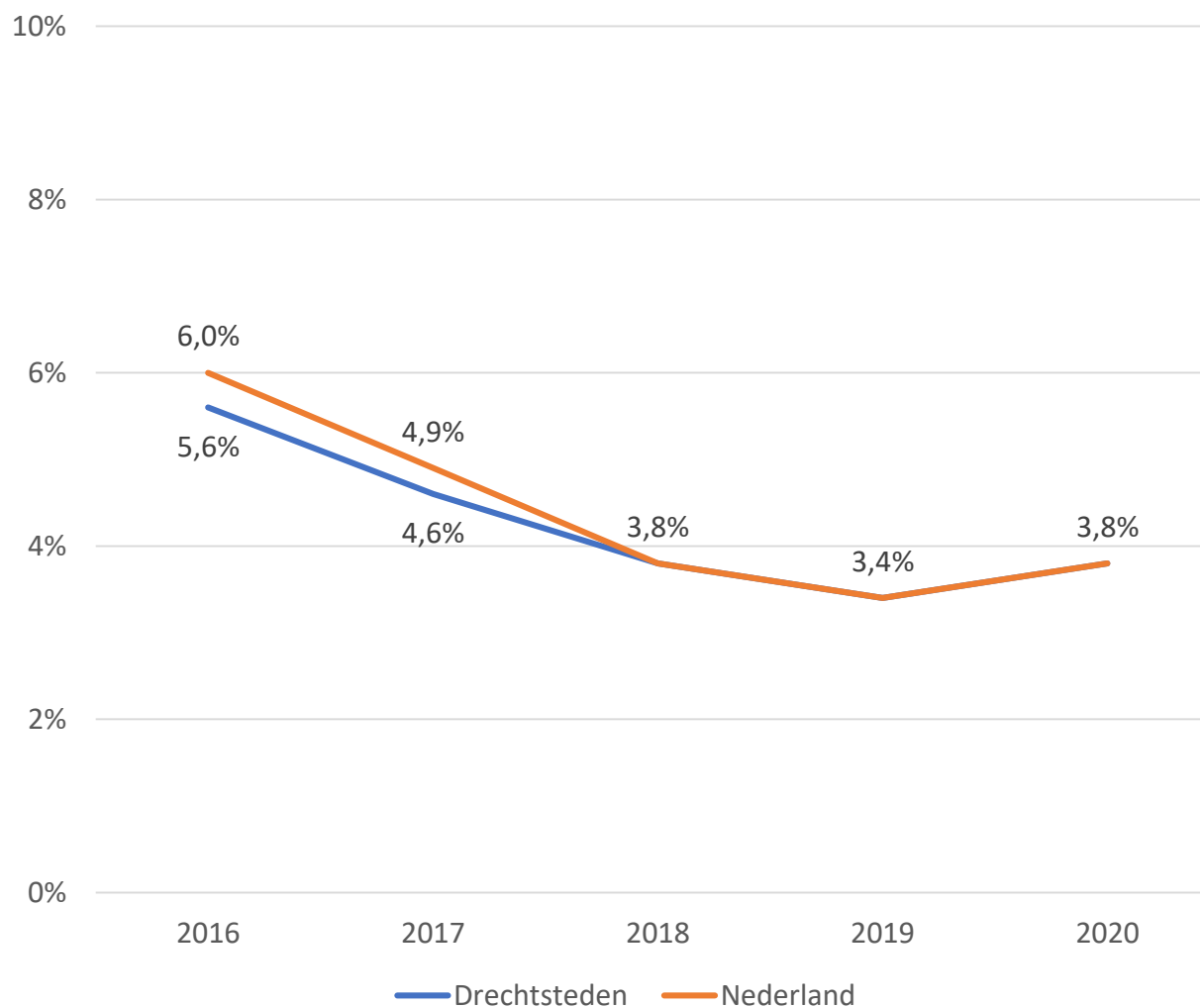
Werkloosheid

In 2020 bedroeg het werkloosheidspercentage in de regio Drechtsteden 3,8% (fig. 2.17). Dit percentage komt overeen met het landelijk gemiddelde. In 2016 en 2017 lag het werkloosheidspercentage in de regio iets lager dan landelijk. De werkloosheid in de Drechtsteden daalde tot 2019 licht. In 2020 zien we weer een stijging van de werkloosheid. Landelijk zien we dezelfde trend.

Dordrecht heeft met 4,5% het hoogste werkloosheidspercentage van de regio (tabel 2.13). In Hardinxveld-Giessendam is het werkloosheidspercentage met 2,7% het laagst.

Werkloosheid

Fig. 2.17 Werkloosheidspercentage 2016-2020

Bron: CBS

Tabel 2.13 Werkloosheidspercentage per gemeente

	2016	2017	2018	2019	2020
Alblasserdam	4,7%	4,1%	3,3%	2,9%	3,5%
Dordrecht	6,8%	5,3%	4,3%	4,1%	4,5%
Hardinxveld-Giessendam	4,0%	3,4%	2,9%	2,4%	2,7%
Hendrik-Ido-Ambacht	4,3%	3,5%	3,1%	2,5%	3,0%
Papendrecht	4,7%	3,9%	3,4%	2,9%	3,2%
Sliedrecht	4,6%	4,0%	3,3%	3,0%	3,3%
Zwijndrecht	5,9%	4,7%	4,0%	3,6%	4,0%
Totaal Drechtsteden	5,6%	4,6%	3,8%	3,4%	3,8%

Pendel in de Drechtsteden

update

Locatie banen werknemers woonachtig in de Drechtsteden

Bijna drie op de tien inwoners van de Drechtsteden met een baan in loondienst (29%) zijn werkzaam in de eigen woongemeente (fig. 2.18). Nog eens 20% is werkzaam in een andere gemeente binnen de Drechtsteden. Dat betekent dat de helft van de Drechtstedelingen met een baan in loondienst werkzaam is binnen de Drechtsteden. 35% werkt elders in de provincie Zuid-Holland en 16% is buiten de eigen provincie werkzaam. Ten opzichte van eind 2018 werken iets meer inwoners van de Drechtsteden buiten de provincie (fig. 2.19).

In deze cijfers zijn de 14.028 zelfstandigen per 1-1-2020 niet meegenomen. Omdat zelfstandigen relatief vaak werkzaam zijn in de eigen woonomgeving, zal het aandeel Drechtstedelingen dat in de regio werkt waarschijnlijk hoger liggen.

* uitsluitend banen van werknemers, excl. zelfstandigen

Locatie banen

Fig. 2.18 Locatie banen werknemers woonachtig in de Drechtsteden, dec. 2019*

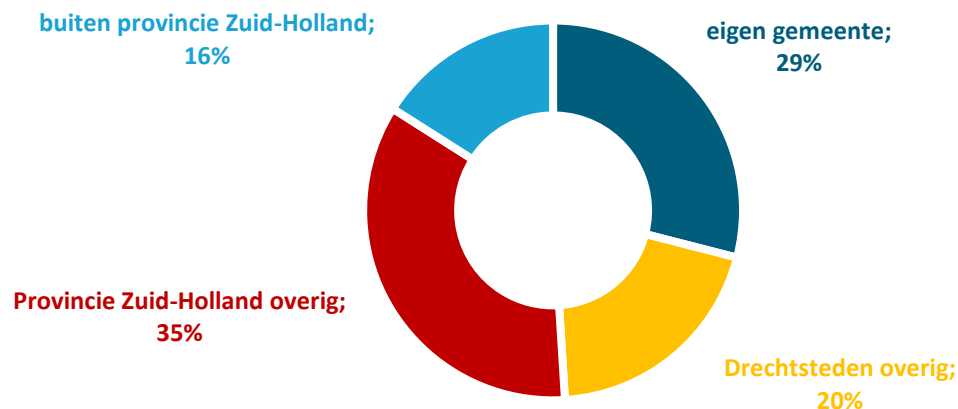
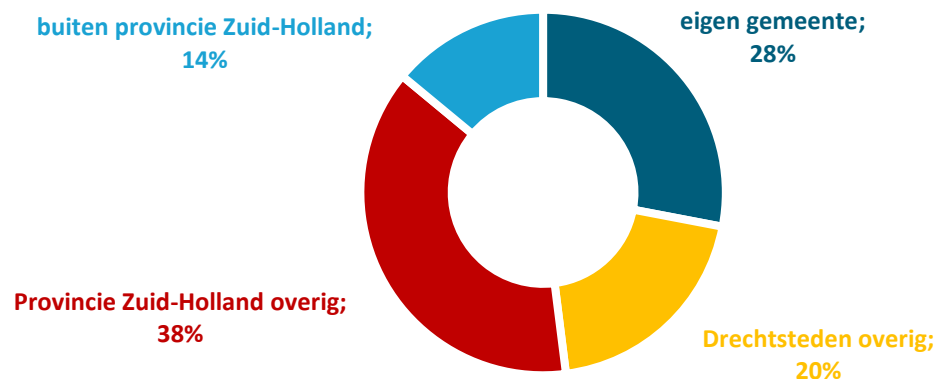

Fig. 2.19 Locatie banen werknemers woonachtig in de Drechtsteden, dec. 2018*

Bron: CBS

update

Locatie banen

Tabel 2.14 Locatie banen werknemers woonachtig in de Drechtsteden naar woongemeente, dec. 2019*

Locatie banen werknemers woonachtig in de Drechtsteden

Dordtenaren werken met 40% het vaakst in hun eigen woongemeente (tabel 2.14). Inwoners van Hendrik-Ido-Ambacht werken met 15% het minst vaak in hun eigen woongemeente. Ambachters werken relatief vaak in de rest van de Drechtsteden (27%) of elders in de provincie Zuid-Holland (45%). Ook inwoners van Papendrecht (20%), Alblasserdam (21%) en Zwijndrecht (21%) werken relatief weinig binnen hun eigen woongemeente. Met 20% werken inwoners van Hardinxveld-Giessendam het vaakst buiten de provincie Zuid-Holland. Dit aandeel is ten opzichte van eind 2018 (17%; tabel 2.15) zelfs nog iets gestegen. Onder Alblasserdammers ligt het aandeel werknemers dat voor hun werk de provincie verlaat met 12% het laagst.

* uitsluitend banen van werknemers, excl. zelfstandigen

	<i>Eigen gemeente</i>	<i>Drechtsteden overig</i>	<i>Provincie Zuid-Holland overig</i>	<i>Buiten provincie Zuid-Holland</i>
<i>Alblasserdam</i>	21%	27%	40%	12%
<i>Dordrecht</i>	40%	11%	33%	17%
<i>Hardinxveld-Giessendam</i>	27%	21%	32%	20%
<i>Hendrik-Ido-Ambacht</i>	15%	27%	45%	13%
<i>Papendrecht</i>	20%	33%	33%	14%
<i>Sliedrecht</i>	29%	27%	29%	15%
<i>Zwijndrecht</i>	21%	23%	41%	15%
Totaal Drechtsteden	29%	20%	35%	16%

Tabel 2.15 Locatie banen werknemers woonachtig in de Drechtsteden naar woongemeente, dec. 2018*

	<i>Eigen gemeente</i>	<i>Drechtsteden overig</i>	<i>Provincie Zuid-Holland overig</i>	<i>Buiten provincie Zuid-Holland</i>
<i>Alblasserdam</i>	19%	26%	44%	11%
<i>Dordrecht</i>	38%	11%	35%	16%
<i>Hardinxveld-Giessendam</i>	28%	21%	34%	17%
<i>Hendrik-Ido-Ambacht</i>	15%	27%	45%	14%
<i>Papendrecht</i>	17%	34%	36%	13%
<i>Sliedrecht</i>	29%	25%	33%	13%
<i>Zwijndrecht</i>	20%	24%	42%	13%
Totaal Drechtsteden	28%	20%	38%	14%

Bron: CBS

update

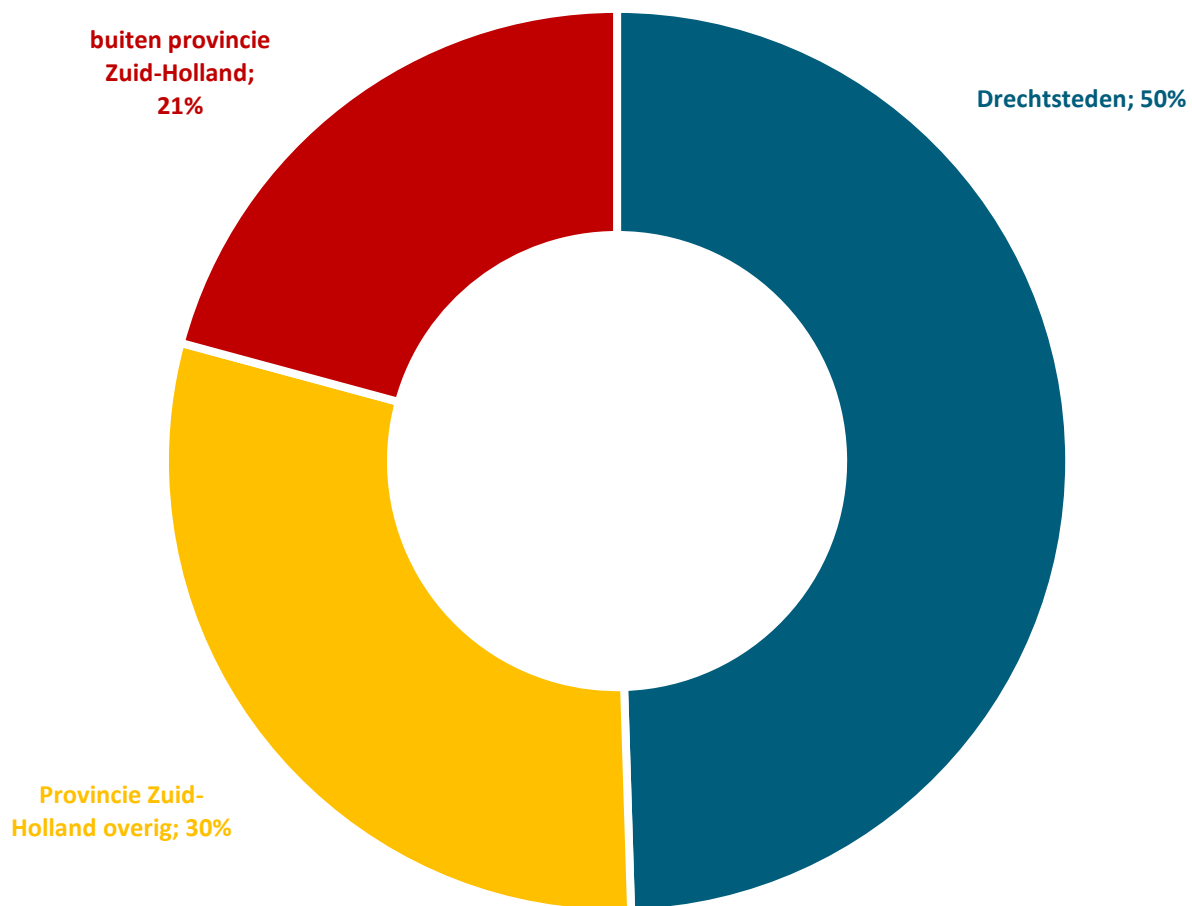
Locatie banen werknemers woonachtig in de Drechtsteden

Omgekeerd is de helft van de werknemers met een baan in loondienst binnen de Drechtsteden (50%) ook woonachtig in de regio (fig. 2.20) 30% woont elders in de provincie Zuid-Holland en 21% is woonachtig buiten de provincie.

* uitsluitend banen van werknemers, excl. zelfstandigen

Woonplaats werknemers

Fig. 2.20 Woonplaats werknemers werkzaam in de Drechtsteden, dec. 2019*

Bron: CBS

WW & bijstand in de Drechtsteden

Ontwikkeling aantal WW-uitkeringen tussen januari 2018 en maart 2021

In maart 2021 telde de regio Drechtsteden 4.018 WW-ontvangers. Vanaf begin 2018 is het aantal WW-uitkeringen in alle Drechtstedengemeenten gedaald. Met de invoering van de eerste maatregelen om het coronavirus in te dammen, zagen we het aantal WW-uitkeringen in de hele regio snel oplopen. Na een zeer sterke stijging in april 2020 (+16,2%) vlakke de groei van het aantal WW-ontvangers steeds verder af. Vanaf augustus 2020 zien we het aantal WW-ontvangers weer dalen, om in december 2020 en januari 2021 weer licht toe te nemen. In februari 2021 blijft het aantal WW-uitkeringen vervolgens stabiel, om in maart weer te dalen.

De Werkloosheidswet (WW) is een wet die werkloze werknemers -met voldoende arbeidsverleden en beschikbaar voor arbeid- een werkloosheidsuitkering biedt.

Dordrecht telt zowel absoluut als relatief de meeste WW-ontvangers in de regio (fig. 2.21, tabel 2.16). In maart 2021 telde de gemeente Dordrecht 1.906 WW-ontvangers, wat neerkomt op 16,0 WW-uitkeringen per 1.000 inwoners. Hardinxveld-Giessendam telt zowel absoluut als relatief de minste WW-ontvangers. In februari 2021 telde de gemeente Hardinxveld-Giessendam 136 WW-ontvangers, wat neerkomt op 7,4 WW-uitkeringen per 1.000 inwoners.

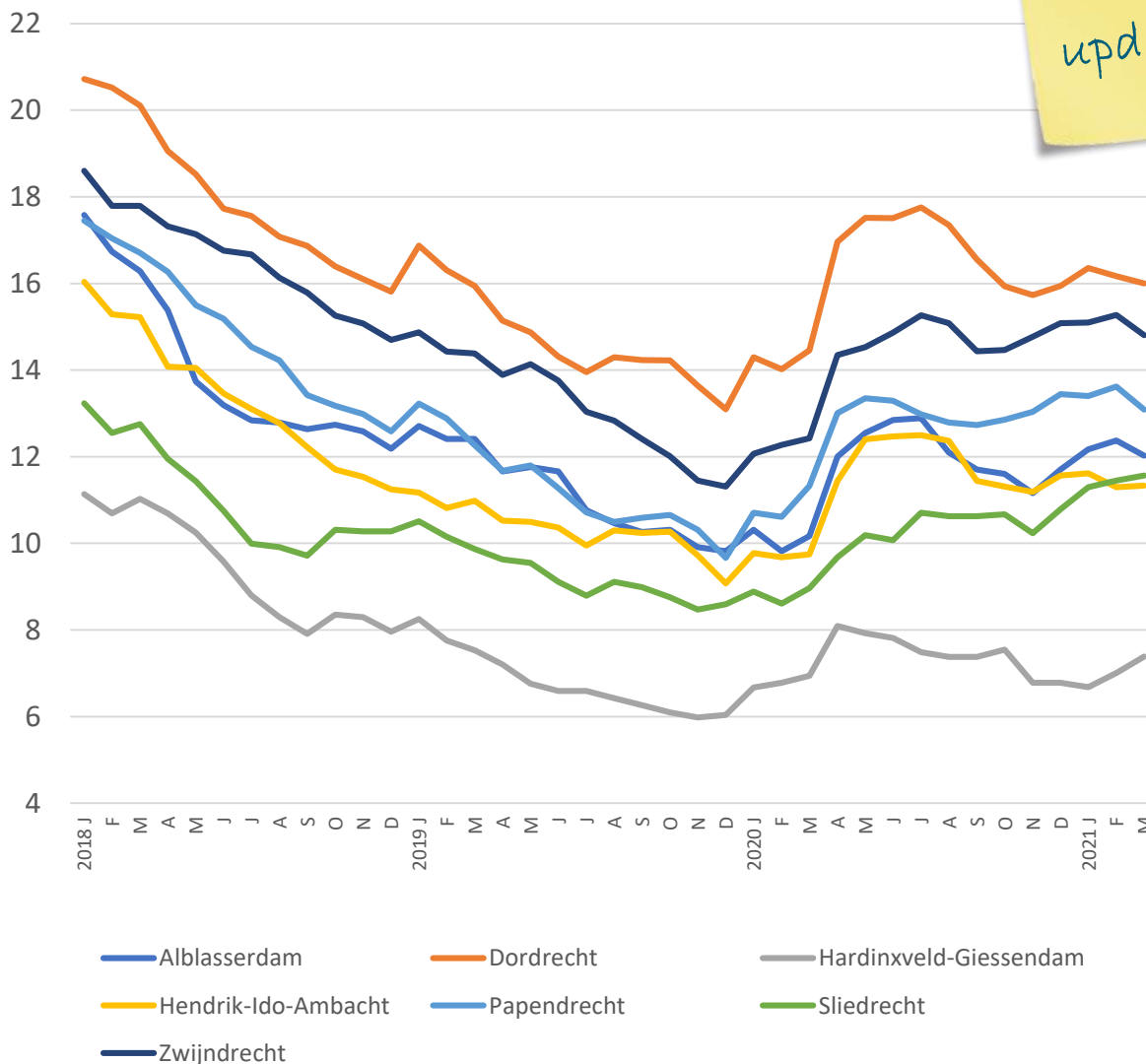
Tabel 2.16 Absoluut aantal WW-uitkeringen per gemeente

	2018	2019	2020	2021		
	Jan	Jan	Feb	Juli	Nov	Mrt
Alblasserdam	352	255	198	260	225	242
Dordrecht	2.454	2.002	1.673	2.118	1.877	1.906
Hardinxveld-Giessendam	200	149	124	137	124	136
Hendrik-Ido-Ambacht	492	346	302	390	349	354
Papendrecht	563	427	341	417	419	421
Slidrecht	331	263	217	270	258	296
Zwijndrecht	829	664	549	683	661	663
Totaal	5.221	4.106	3.404	4.275	3.913	4.018

WW-uitkeringen

Fig. 2.21 Ontwikkeling aantal WW-uitkeringen per 1.000 inwoners per gemeente, jan. 2018 – mrt. 2021

update

Bron: ArbeidsmarktInZicht/UWV, bewerking OCD

Ontwikkeling aantal bijstandsuitkeringen tussen januari 2018 en mei 2021

Begin mei 2021 verstrekten de gemeenten in de regio Drechtsteden gezamenlijk 6.519 bijstandsuitkeringen (fig. 2.22).

Na een gestage daling van het aantal bijstandsuitkeringen in 2018 en 2019 zagen we het aantal uitkeringen vanaf maart 2020 -toen de eerste maatregelen om het coronavirus in te dammen werden ingevoerd- weer stijgen. In juli 2020 lag het aantal bijstandsuitkeringen in de regio weer ongeveer op het niveau van begin 2019. Na juli 2020 liep het aantal bijstandsuitkeringen weer iets terug, om vanaf november 2020 weer maandelijks iets te stijgen.

De gemeente Dordrecht heeft met 3.708 bijstandsuitkeringen begin mei 2021 veruit de meeste bijstandsgerechtigden van de regio (tabel 2.17). Hardinxveld-Giessendam telt met 153 bijstandsuitkeringen de minste bijstandsgerechtigden van de regio.

Tabel 2.17 Absoluut aantal bijstandsuitkeringen per gemeente (per begin van de maand)

	2018	2019	2020		2021
	1 jan	1 jan	1 mrt	1 juli	1 mei
Alblasserdam	316	309	311	338	317
Dordrecht	3.885	3.754	3.526	3.700	3.708
Hardinxveld-Giessendam	148	136	133	146	153
Hendrik-Ido-Ambacht	321	320	302	325	334
Papendrecht	495	464	431	472	488
Sliedrecht	467	424	405	440	454
Zwijndrecht	1.054	1.049	960	1.009	1.065
Totaal	6.686	6.456	6.068	6.430	6.519

Bijstandsuitkeringen absoluut

Fig. 2.22 Ontwikkeling absoluut aantal bijstandsuitkeringen Drechtsteden, jan. 2018 – mei 2021 (per begin van de maand)

Bron: SDD

update

Ontwikkeling aantal bijstandsuitkeringen per 1.000 inwoners per gemeente

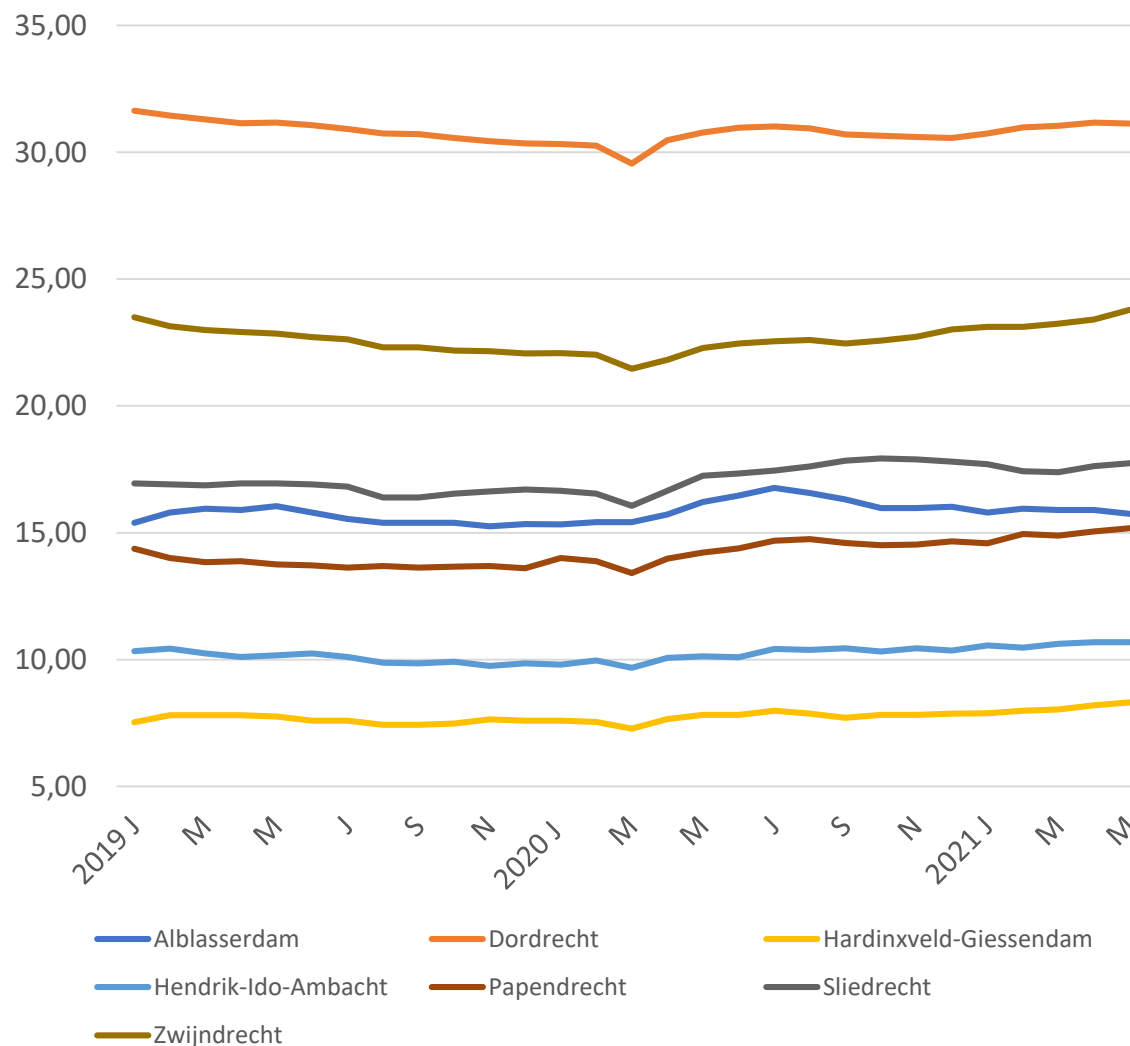
Wanneer we naar het aantal bijstandsuitkeringen per 1.000 inwoners kijken, valt op dat er duidelijke verschillen zijn tussen de gemeenten in de regio (fig. 2.23). De gemeente Dordrecht heeft in mei 2021 met 31 bijstandsuitkeringen per 1.000 inwoners zowel absoluut als relatief de meeste bijstandsklanten. De gemeente Hardinxveld-Giessendam heeft met 8,3 bijstandsuitkeringen per 1.000 inwoners de minste bijstandsklanten (tabel 2.18).

Tabel 2.18 Bijstandsuitkeringen per 1.000 inw./gemeente

		2020		2021	
	1 Mrt	1 Juli	1 Sept	1 Feb	1 Mei
Alblasserdam	15,4	16,8	16,3	15,9	15,8
Dordrecht	29,6	31,0	30,7	31,0	31,1
Hardinxveld-Giessendam	7,3	8,0	7,7	8,0	8,3
Hendrik-Ido-Ambacht	9,7	10,4	10,4	10,5	10,7
Hoeksche Waard	8,7	9,0	9,0	9,0	9,1
Papendrecht	13,4	14,7	14,6	15,0	15,2
Sliedrecht	16,1	17,4	17,8	17,4	17,7
Zwijndrecht	21,5	22,6	22,5	23,1	23,8
Totaal Drechtsteden	20,8	22,1	21,9	22,1	22,4

Bijstandsuitkeringen relatief

Fig. 2.23 Ontwikkeling aantal bijstandsuitkeringen per 1.000 inwoners per gemeente, jan. 2019 – feb 2021 (per begin vd maand)

Bron: SDD

Mbo & hoger onderwijs in de Drechtsteden

Mbo in de Drechtsteden

Deelnemers mbo aan ROC Da Vinci College

Op 1 oktober 2020 stonden er 7.733 mbo-studenten ingeschreven aan het Dordtse ROC Da Vinci College (tabel 2.19). Dat waren er 712 minder dan in 2016. Het aantal mbo-studenten is sinds 2016 jaarlijks gedaald. De daling was het sterkst in 2019. Op 1 oktober 2019 stonden 400 mbo-studenten minder ingeschreven dan op 1 oktober 2018. In 2020 zien we een lichtere daling met ruim 100 studenten ten opzichte van 2019.

Het grootste deel van de ingeschreven mbo'ers volgt een BOL voltijd-opleiding (5.375 deelnemers; 70%). BOL staat voor Beroeps Opleidende Leerweg. BOL-deelnemers volgen het grootste deel van hun opleiding op school. Het aantal BOL-deelnemers neemt al jaren gestaag af, maar lijkt in 2020 te stabiliseren, mogelijk onder invloed van de coronacrisis. De coronacrisis maakt het vinden van werk voor jongeren moeilijker, wat het volgen van (nog) een opleiding een interessant alternatief maakt.

In totaal 2.358 mbo'ers (30%) stonden ingeschreven als BBL-deelnemer. BBL staat voor Beroeps Begeleidende Leerweg, een combinatie van werken en leren waarbij deelnemers in dienst zijn van een erkend leerbedrijf. De daling van het aantal ingeschreven mbo-studenten ten opzichte van 2019 zien we vooral terug bij de BBL. Dit hangt waarschijnlijk samen met het feit dat het voor leerbedrijven als gevolg van de coronacrisis lastiger was deelnemers aan het werk te houden.

Tabel 2.19 Deelnemers mbo aan ROC Da Vinci College

	2016	2017	2018	2019	2020*
BBL	2.327	2.451	2.644	2.444	2.358
BOL deeltijd	4	-	-	-	-
BOL voltijd	6.114	5.940	5.606	5.406	5.375
Totaal	8.445	8.391	8.250	7.850	7.733

* Voorlopige cijfers

Bron: DUO

update

Verdeling deelnemers mbo naar sectoren

Het Da Vinci College biedt mbo-opleidingen in de sectoren Economie, Techniek en Zorg & welzijn. De instelling biedt geen opleidingen in de sector Groen.

De sector techniek is met 42% van de mbo-deelnemers de grootste sector (fig. 2.24). 34% van de deelnemers volgt een mbo-opleiding in de sector Zorg & Welzijn en 24% in de sector Economie.

In de afgelopen jaren is het aantal deelnemers in de sector Economie jaarlijks teruggelopen. Binnen de sector Techniek zien we in 2017 en 2018 een groei van het aantal deelnemers, waarna het aantal deelnemers in 2019 en 2020 weer daalt. Deelname in de sector Zorg & Welzijn ligt vrij stabiel rond de 2.600 (tabel 2.20).

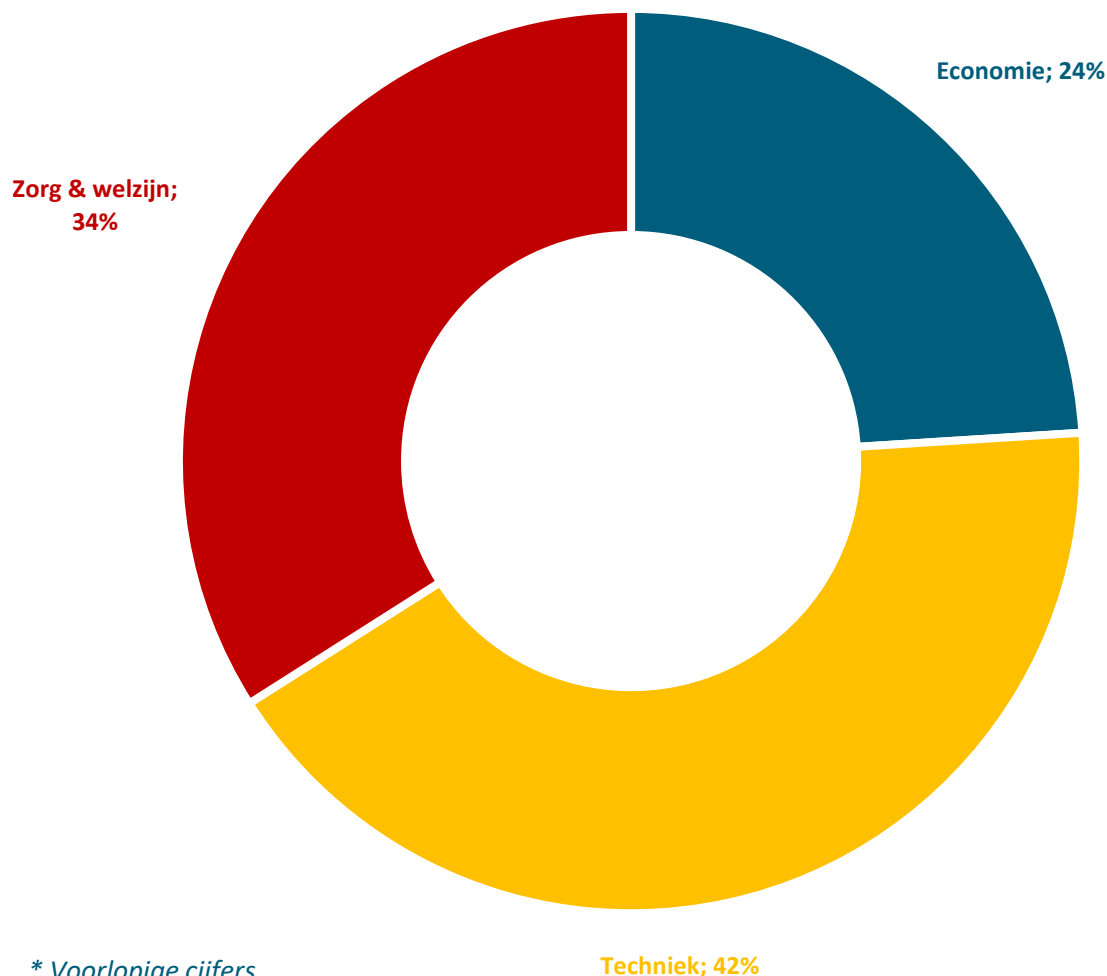
NB: De cijfers per 1 oktober 2020 betreffen voorlopige cijfers die pas aan het eind van het schooljaar 2020/2021 definitief vastgesteld worden. De definitieve cijfers per 1 oktober 2019 wijken aanzienlijk af van de in de vorige monitor gerapporteerde voorlopige cijfers.

Tabel 2.20 Deelnemers mbo ROC Da Vinci College
Naar sector

	2016	2017	2018	2019	2020*
Economie	2.320	2.229	2.115	1.872	1.849
Groen	-	-	-	-	-
Techniek	3.209	3.378	3.459	3.330	3.266
Zorg & welzijn	2.664	2.679	2.646	2.604	2.591
Combinatie van sectoren	252	105	30	44	27
Totaal	8.445	8.391	8.250	7.850	7.733

Mbo naar sector

Fig. 2.24 Deelnemers mbo ROC Da Vinci College naar sector, 2020*

* Voorlopige cijfers
Bron: DUO

update

Hoger onderwijs in de Drechtsteden

Studenten hoger onderwijs Drechtsteden

Op 1 oktober 2020 volgden 618 studenten hoger onderwijs aan een onderwijsinstelling in de Drechtsteden (tabel 2.21). Sinds 2016 (315 studenten) is het aantal studenten hoger onderwijs aan een onderwijsinstelling in de Drechtsteden bijna verdubbeld.

Vooraf het aantal studenten dat de Associate Degree 'Sociaal Werk in de Zorg' volgt, groeide snel. Op 1 oktober 2020 waren 162 studenten in opleiding voor deze Associate Degree aan de regionale vestiging van de Christelijke Hogeschool Ede. Dat zijn er bijna twee keer zoveel als een jaar eerder (88). In 2016 volgden nog maar 25 studenten deze opleiding.

Ook het aantal Bachelor-studenten in de Drechtsteden nam in de afgelopen jaren duidelijk toe. Op 1 oktober 2020 volgden 456 studenten een Bachelor 'Leraar Basisonderwijs' aan de regionale vestiging van Hogeschool INHOLLAND. In 2016 waren dit nog 290 studenten.

Van de Bachelor-studenten in 2020 studeerde 40% voltijds (183 studenten), 31% in deeltijd (142 studenten) en volgde 29% een duaal traject (131 studenten). Vooraf deze laatste groep groeide sterk ten opzichte van 2019 (+77%).

Tabel 2.21 Studenten hoger onderwijs Drechtsteden

	2016	2017	2018	2019	2020*
Associate Degree 'Sociaal Werk in de Zorg' (dual)	25	59	60	88	162
Bachelor 'Leraar Basisonderwijs' (deeltijd)	113	119	146	136	142
Bachelor 'Leraar Basisonderwijs' (dual)	0	0	34	74	131
Bachelor 'Leraar Basisonderwijs' (voltijd)	177	176	170	163	183
Totaal studenten hoger onderwijs Drechtsteden	315	354	410	461	618

* Voorlopige cijfers

Bron: DUO

Opgave: Bereikbaarheid & Mobiliteit

Klik op de
icoontjes en
ga direct
naar...

Autobezit

Fietsenstallingen

Openbaar
vervoer

Files

Partners

Terug naar
inhoudsopgave

Over ons

update
januari

Terugdringen autovervoer

Fig. 3.1 Aantal personenauto's particulieren per 1 jan.

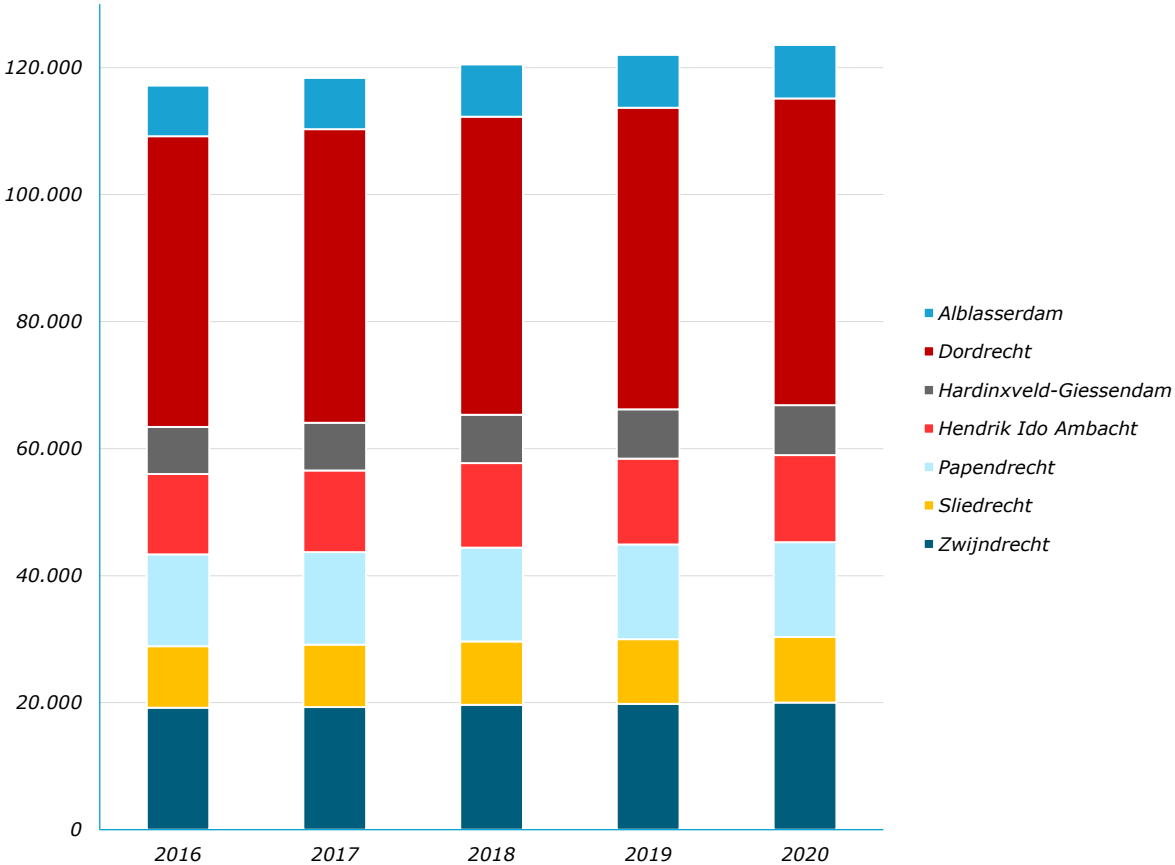
Aantal personenauto's particulieren

Het aantal personenauto's in de Drechtsteden nam in het afgelopen jaar toe met bijna 3% vergelijkbaar aan de toename in Nederland.

Hoeveelheid verkeer in Kiltunnel gehalveerd door coronacrisis

De hoeveelheid verkeer in de Kiltunnel is gehalveerd door de coronacrisis. Per etmaal komen er nog maar 8000 auto's en motoren door. Dat meldt de provincie Zuid-Holland.

De financiële gevolgen voor de tunnel zijn nog onduidelijk, doordat niet bekend is hoe lang het coronavirus zijn stempel nog op de wereld drukt. Gedeputeerde staten rekenen dat, als de huidige rust voortduurt tot half september, er 1,85 miljoen euro minder aan tol binnenkomt. Dat is geen probleem doordat de kosten van enkele afgeloste leningen wegvallen. Bron: provincie Zuid-Holland

Bron: CBS

update

Aanpak congestie A15 & A16

Tabel 3.1 File top 50 in 2020

Aanpak congestie snelwegen A15 en A16

In 2020 komen de regionale delen van de A15 3 keer en de A16 1 keer voor in de top 50 van files binnen Nederland. De totale filezwaarte van deze wegvakken is nog maar een derde ten opzichte van 2018 gezien de Coronamaatregelen. Die (tijdelijke) afname is ook landelijk het geval (zie figuur hieronder). Qua plaats in deze top 50 staan de wegdelen A16 tussen Moerdijkbrug en 's Gravendeel en de A15 tussen Sliedrecht Oost en Sliedrecht West onveranderd hoog.

Gezien de aanpak van de N3 is ook hier sprake van files.

Definitie filezwaarte

Filezwaarte is de gemiddelde filelengte maal de duur van de file. De jaarfilezwaarte wordt uitgedrukt in kilometerminuten per jaar. Deze rapportage bevat de totale filezwaarte over twaalf maanden. Een file is hierbij gedefinieerd als verkeer met een snelheid lager dan 50 km/uur over een afstand van tenminste 2 kilometer. De wegen in de top 50 kennen gemiddeld iedere werkdag twee files van een 1 tot 1,5 uur over tenminste 2 kilometer.

Plaats in de top 50	Locatie van de file	Filezwaarte
15	A16 tussen Moerdijkbrug en 's Gravendeel	33.375
20	A15 tussen Sliedrecht Oost en Sliedrecht West	30.514
40	A15 tussen Gorinchem en Hardinxveld-Giessendam	19.120
50	A15 tussen Sliedrecht West en Sliedrecht Oost	17.368
	totaal	100.377

Bron: RWS, Rapportage Rijkswegennet

Tabel 3.2 File top 50 in 2018

Plaats in de top 50	Locatie van de file	Filezwaarte
19	A16 tussen Moerdijkbrug en 's-Gravendeel	88.688
26	A15 tussen Sliedrecht Oost en Sliedrecht West	82.441
36	A15 tussen Sliedrecht West en Sliedrecht Oost	60.806
40	A15 tussen Papendrecht en Sliedrecht West	54.259
46	A15 tussen Gorinchem en Hardinxveld-Giessendam	50.891
	totaal	337.085

Bron: RWS, Rapportage Rijkswegennet

update
januari

Openbaar vervoer

Aantal instappers in het openbaar vervoer

Er zijn drie vormen van openbaar vervoer binnen de Drechtsteden, de trein, de bus en de waterbus. Het aantal in/uitstappers op de NS-stations in de Drechtsteden bedraagt in 2019 zo'n 31.440 (15.220 reizigers) per gemiddelde werkdag. In vergelijking met 2018 steeg het aantal met 1%, in Nederland was dat 3%. Daar komen de in/uitstappers van de Merwede Lingelijn nog bij.

Bijna 5,6 miljoen instappers per jaar checken in bij het busvervoer binnen de gehele regio Drechtsteden, waarvan zo'n 24% bij de bushaltes bij Dordrecht centraal. Gemiddeld wordt door hen 10 kilometer afgelegd. Tussen 2018 en 2019 was er een toename van het aantal instappers met 2%.

De Waterbus

De waterbus (lijnen 21 t/m 24) kende in geheel 2020 427.200 opstappers ten opzichte van 688.288 in 2019. Dat is een daling van 38%. Het Coronavirus zorgde voor deze zeer forse daling van opstappers.

Tabel 3.3 Aantallen, in- en uitstappende reizigers op de stations in de regio Drechtsteden (3 stations NS)

Station	2016	2017	2018	2019
Dordrecht	24351	24351	24483	24647
Dordrecht-zuid	1076	1076	1111	1242
Zwijndrecht	5376	5376	5427	5551
Totaal	31258	30803	31021	31440
Nederland				2%

Bron: NS, gemiddelde werkdag

Fiets

Fig. 3.2 Bezetting fietsenstallingen bij NS-stations

Bezetting fietsenstallingen bij NS-stations

De bezetting van de fietsenstallingen bij de treinstations nam tussen april 2018 en september 2018 toe, maar daalde weer in april 2019.

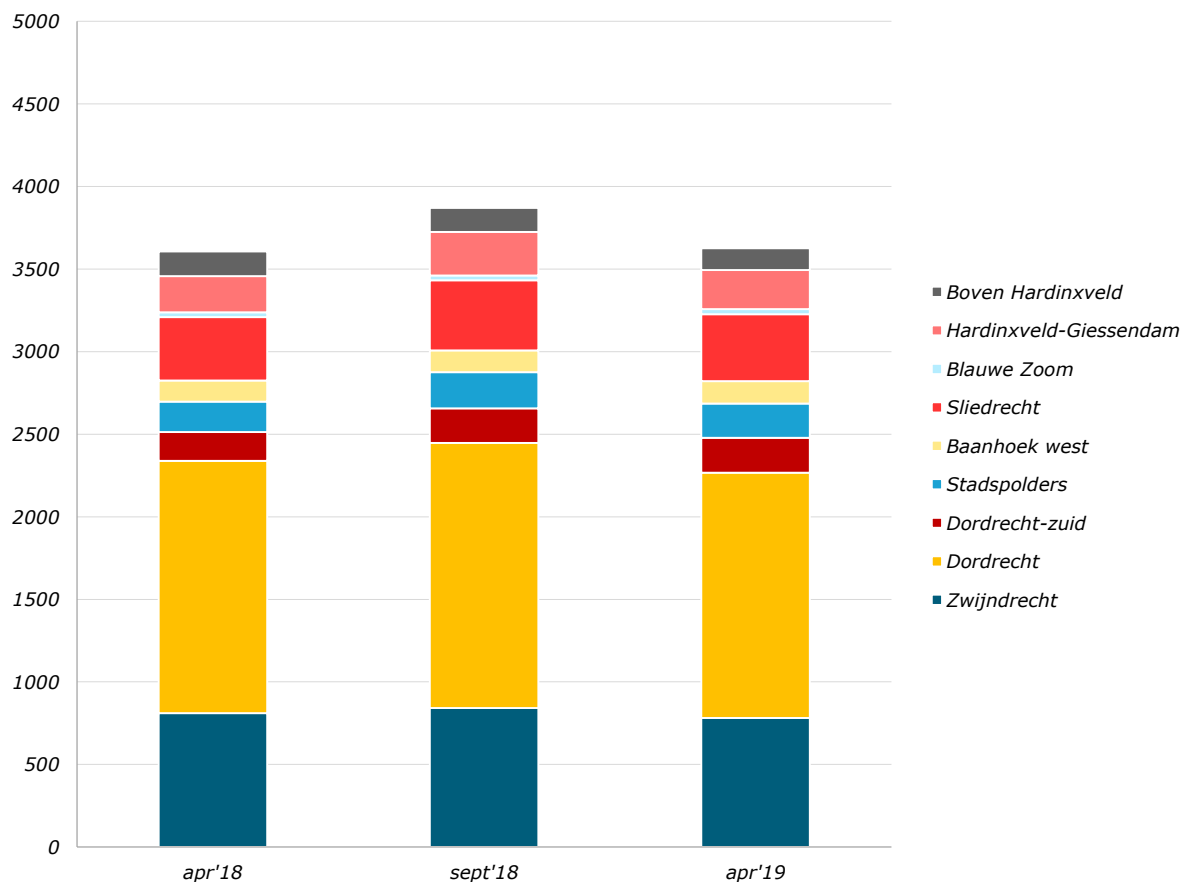
In april 2019 waren er zo'n 3.626 plaatsen bezet ten opzichte van een totale capaciteit van 5.330 plaatsen. De bezettingsgraad is gemiddeld ongeveer tweederde.

Bij vijf stations ligt de bezetting rond of boven 75%. Het gaat om: Dordrecht, Dordrecht Stadspolders, Baanhoek West, Sliedrecht en Boven Hardinxveld.

Bij Blauwe Zoom is de bezetting nog laag.

Tabel. 3.4 Absoluut aantal fietsen op NS-stations

Station	2018		2019
	Apr	Sep	Apr
Zwijndrecht	810	842	781
Dordrecht	1.529	1.606	1.486
Dordrecht-zuid	174	208	212
Stadspolders	185	220	207
Baanhoek west	128	131	136
Sliedrecht	384	425	404
Blauwe Zoom	28	30	31
Hardinxveld-Giessendam	220	264	238
Boven Hardinxveld	149	144	131

Bron: provincie Zuid Holland, Staat van Zuid Holland

Opgave: Energietransitie

Klik op de
icoontjes en
ga direct
naar...

Gasgebruik

Energie labels

**Energie
besparing**

**Elektrisch
rijden**

Duurzame energie

Partners

Terug naar
inhoudsopgave

Over ons

update
januari

Stoppen met het gebruik van aardgas

In de Drechtsteden werd in 2019 per woning weer minder gas gebruikt dan in 2018 en in 2016. In Nederland was er een afname van 9,2%; in de Drechtsteden was dit -11,9%. De afname in de Drechtsteden komt door de aansluiting van woningen op het warmtenet. In Dordrecht zijn inmiddels 5.500 woonequivalenten aangesloten op het warmtenet Dordrecht. De levering van warmte aan openbare gebouwen is hierin meegerekend. Er zijn in Dordrecht ongeveer 2000 woningen aangesloten op het warmtenet. In Papendrecht is ruim 8% van de woningen op warmtenet aangesloten. Dat heeft direct effect op het gasverbruik dat in Papendrecht 7% lager is dan het gemiddelde in de Drechtsteden.

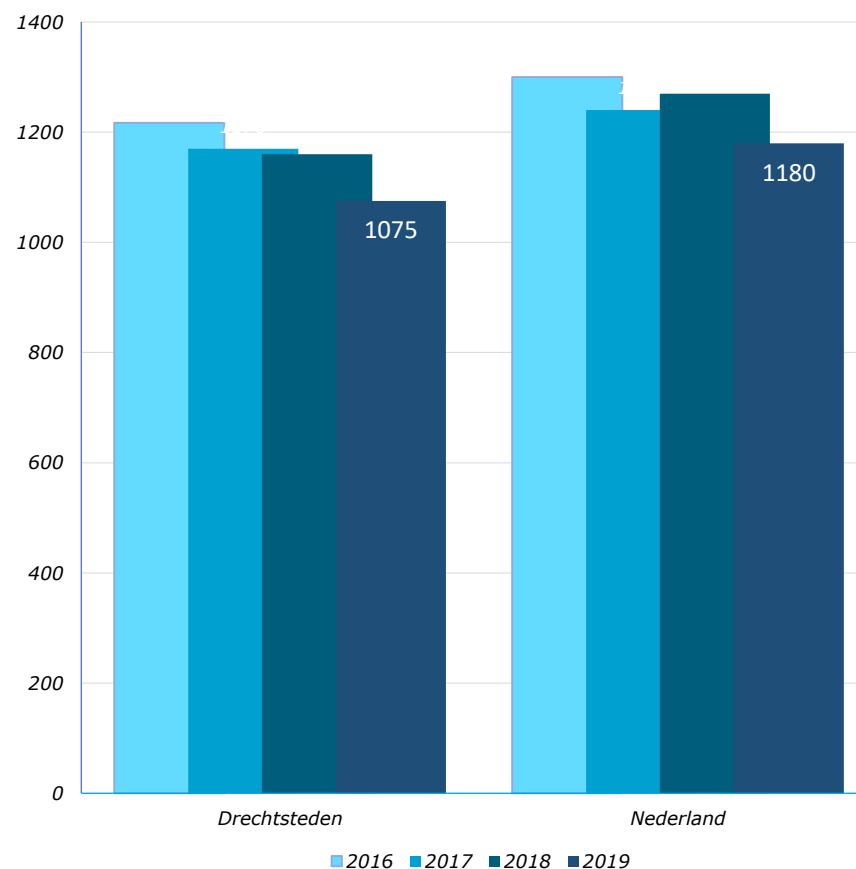
Tabel 4.1 Gemiddeld gasverbruik woningen in m3

	2016	2018	2019
Alblasserdam	1.200	1.140	1.080
Dordrecht	1.210	1.160	1.060
Hardinxveld-Giessendam	1.330	1.280	1.180
Hendrik-Ido-Ambacht	1.240	1.180	1.080
Papendrecht	1.110	1.060	1.000
Sliedrecht	1.210	1.170	1.090
Zwijndrecht	1.270	1.260	1.120
Drechtsteden	1.220	1.160	1.075
Nederland	1.300	1.270	1.180

Toelichting: 2017 is vanwege ruimte uit de tabel gelaten

Stoppen met gebruik aardgas

Fig. 4.1 Gemiddeld gasverbruik woningen in m3

Bron: CBS

update
januari

Inzetten op het besparen van energie

Het gemiddeld elektriciteitsverbruik van woningen is in de Drechtsteden iets lager dan het gemiddelde in Nederland.

Het verbruik daalde in Nederland met 6,2%; in de Drechtsteden met 6,3%.

De daling komt door bijvoorbeeld de vervanging door energiezuinige verlichting en apparaten.

Het elektriciteitsverbruik in huurwoningen is gemiddeld 22% lager dan gemiddeld. In koopwoningen ligt het juist 15% hoger. Dit verklaart ook verschillen in elektriciteitsverbruik tussen Hendrik Ido Ambacht waar meer koopwoningen staan en Sliedrecht en Dordrecht waar meer huurwoningen zijn.

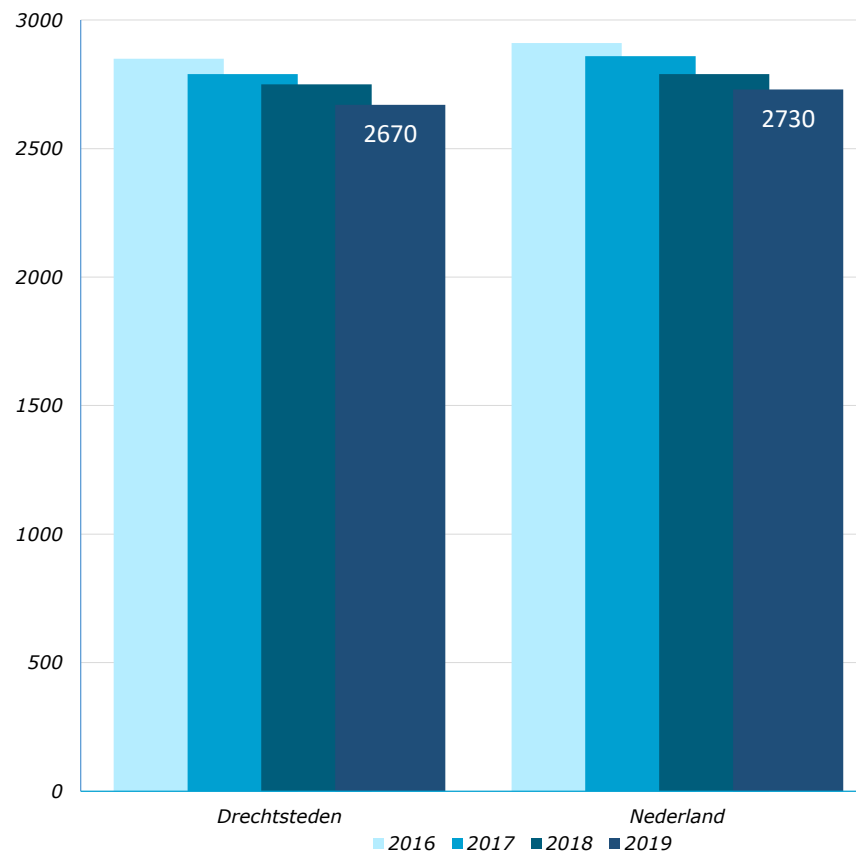
Tabel 4.2 Gemiddeld elektriciteitsverbruik
woningen in Kwh

	2016	2018	2019
Alblasserdam	2.940	2.830	2.740
Dordrecht	2.730	2.640	2.560
Hardinxveld-Giessendam	3.050	2.970	2.840
Hendrik-Ido-Ambacht	3.190	3.030	2.950
Papendrecht	3.000	2.870	2.800
Sliedrecht	2.680	2.620	2.540
Zwijndrecht	2.870	2.760	2.690
Drechtsteden	2.850	2.750	2.670
Nederland	2.910	2.790	2.730

Toelichting: 2017 is vanwege ruimte uit de tabel gelaten

Inzetten op energiebesparing

Fig. 4.2 Gemiddeld elektriciteitsverbruik woningen in Kwh

Bron: CBS

update

Energielabels

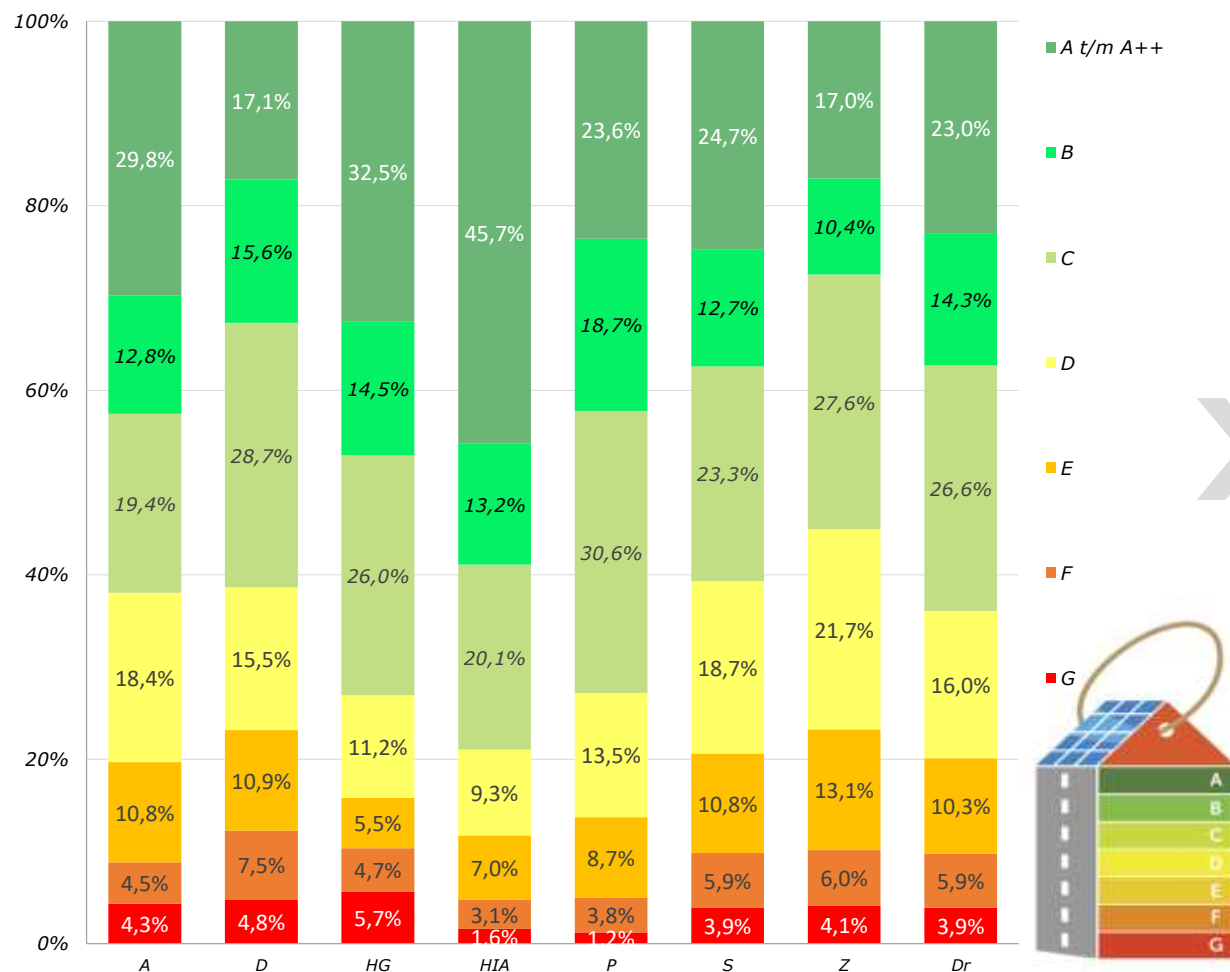

Energielabels van woningen

Steeds meer woningen krijgen een geldig energielabel. In 2018 had 41% van de woningen een geldig energielabel. In 2020 was dit al 58%. Het energielabel voor woningen geeft met de klassen A (groen, zeer zuinig) tot en met G (rood, weinig zuinig) aan hoe energiezuinig een woning is.

In Hendrik Ido Ambacht waar relatief veel nieuwe woningen zijn, staan veel woningen een groen label; in Zwijndrecht en Dordrecht is dat het minst het geval. Zwijndrecht heeft relatief veel woningen met een label D t/m G.

Fig. 4.3 Energielabels van woningen in de Drechtsteden

Bron: RVO, 2020. Het betreft alleen woningen met een definitief label

update
januari

Duurzame opwekking van elektriciteit

Energieneutraal betekent dat de hoeveelheid benodigde energie geheel duurzaam opgewekt wordt.

Het is daarvoor niet alleen belangrijk dat er zuinig wordt omgegaan met energie en woningen goed geïsoleerd worden, maar tevens dat de hoeveelheid duurzaam opgewekte energie toeneemt.

Als de duurzaam opgewekte energie vertienvoudigt en tegelijkertijd de benodigde energie met de helft daalt dan zijn de Drechtsteden in 2050 energieneutraal.

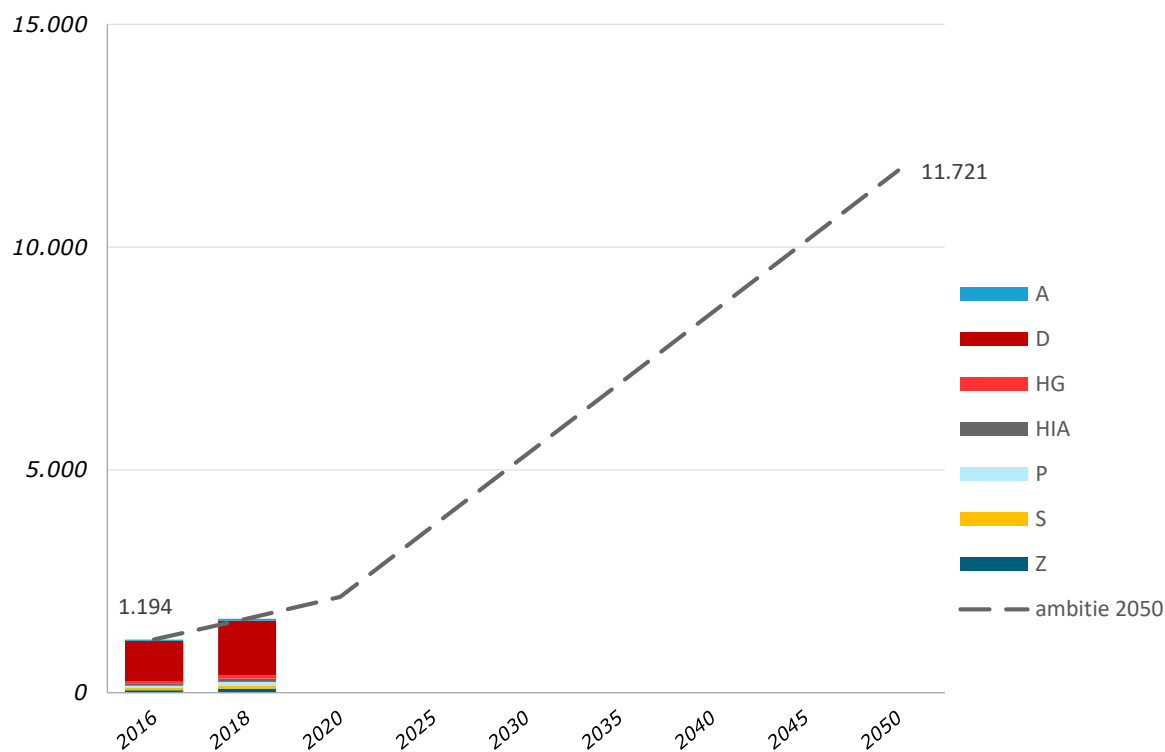
*Het gaat om hernieuwbare energie (biomassa, elektriciteit, warmte, verkeer en vervoer, zonnestroom, wind op land en zee).

Tabel 4.3 duurzame opwekking van elektriciteit

	Duurzaam opgewekte energie in Tj	Totale energie in Tj	Aandeel in 2018
Alblasserdam	48	1.934	2,5%
Dordrecht	1.216	9.889	12,3%
Hardinxveld-Giessendam	82	1.751	4,7%
Hendrik-Ido-Ambacht	68	1.596	4,3%
Papendrecht	82	2.150	3,8%
Sliedrecht	75	1.845	4,1%
Zwijndrecht	89	4.223	2,1%
Drechtsteden	1.662	23.390	7,1%

Duurzame opwekking energie

Fig. 4.4 Aandeel duurzaam opgewekte energie in Tj

Bron: RWS Klimaatmonitor; toelichting: de knik tussen 2016 en 2020 komt doordat dit jaarcijfers zijn en niet een vijfjaarsperiode.

update
januari

duurzame opwekking van elektriciteit

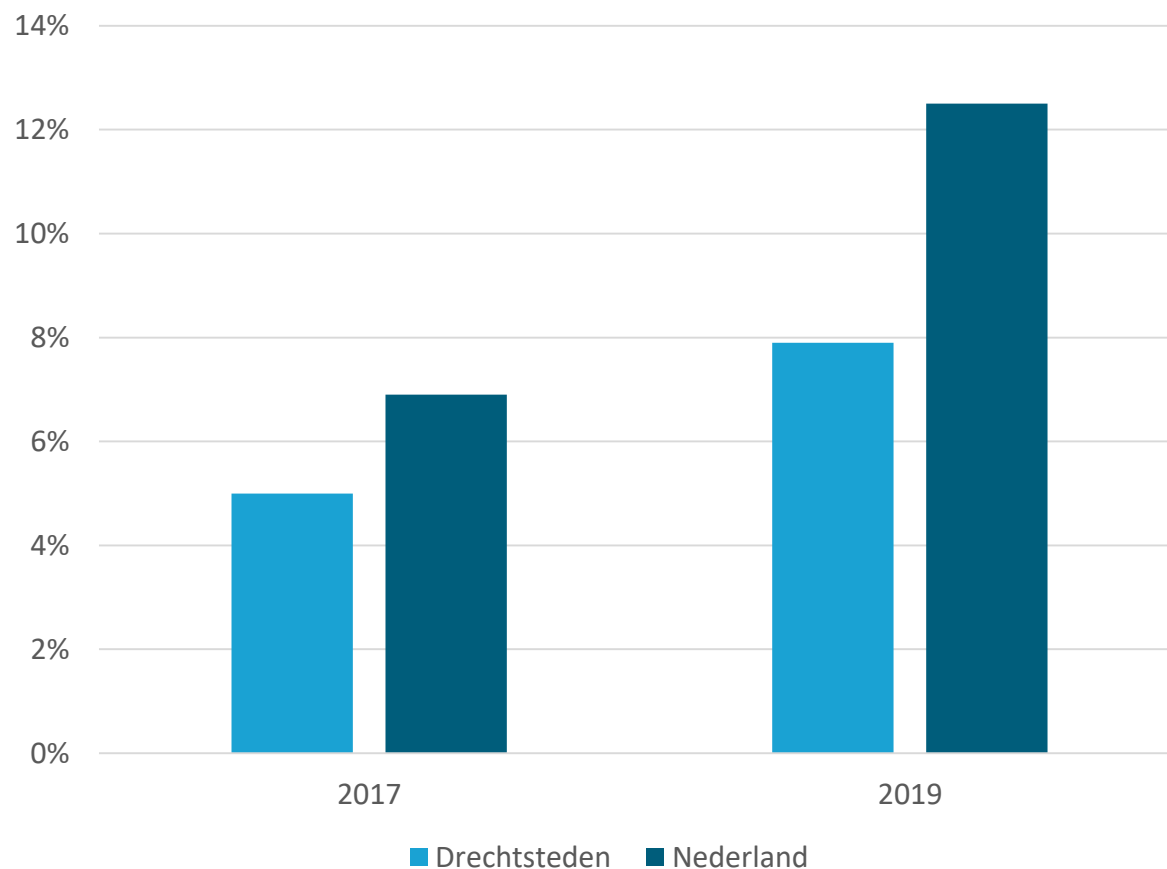
Het aantal woningen met zonnepanelen is tussen 2017 en 2019 bijna verdubbeld. Er zijn nu 10.171 woningen met zonnepanelen. Het aandeel woningen met zonnepanelen is in 2019 7,9%, dat is lager dan het Nederlands gemiddelde van 12,5%. In Hardinxveld-Giessendam en Hendrik Ido Ambacht is het aandeel woningen met zonnepanelen het grootst, met name door investeringen van de corporaties; in Dordrecht en Zwijndrecht het laagst.

Tabel 4.4 Aantal woningen met zonnepanelen

	2017	2019	Aandeel in 2019
Alblasserdam	341	606	7,3
Dordrecht	1.736	3.223	5,9
Hardinxveld-Giessendam	439	1435	20,0
Hendrik-Ido-Ambacht	584	1406	11,5
Papendrecht	642	1141	8,0
Slidrecht	636	982	8,9
Zwijndrecht	739	1378	6,8
Drechtsteden	5.117	10.171	7,9
Nederland			12,5

Duurzame opwekking energie

Fig. 4.5 Aandeel woningen met zonnepanelen

Bron: Klimaatmonitor

update

Aantal geregistreerde elektrische personenauto's

Het aantal in Drechtsteden geregistreerde elektrische personenauto's nam in 2019 met ruim 950 toe, van 2.800 naar 3.750. Een deel daarvan heeft te maken met lease-auto's. Dat verklaart mede het relatief grote aantal in Dordrecht.

*Toelichting:

BEV=Battery Electric Vehicle, voorheen FEV

PHEV=Plug-in Hybrid Electric Vehicle

Aantal geregistreerde laadpalen

Ook het aantal laadpalen (semi) publieke laadpunten voor elektrische auto's nam toe. Er zijn nu ruim 1200 van deze laadpunten in de Drechtsteden.

Stoppen gebruik benzine en diesel

Fig. 4.6 Aantal geregistreerde elektrische personenauto's (BEV en PHEV)*

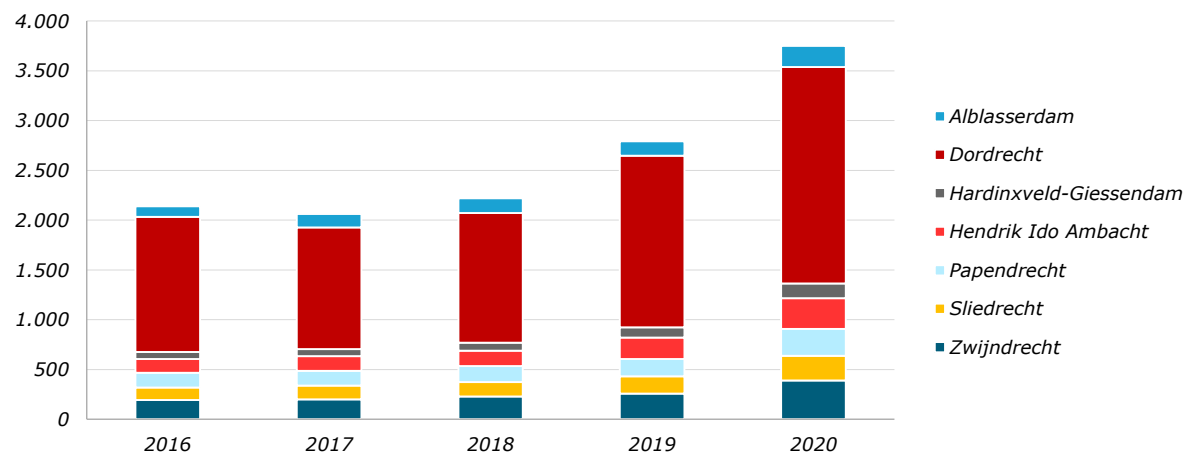
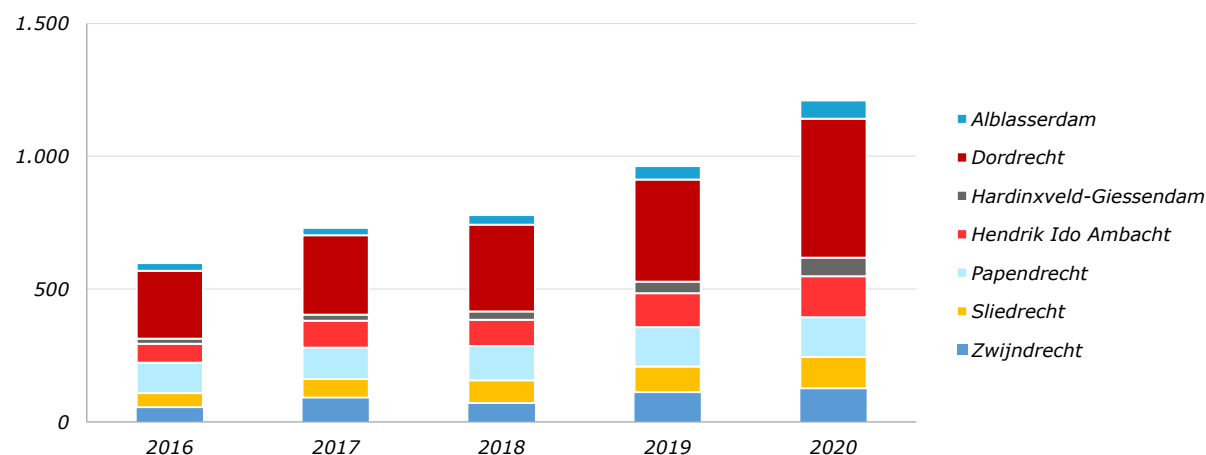

Fig. 4.7 Aantal geregistreerde laadpalen

Bron: Ecomovement, RDW, Klimaatmonitor van RVO

Spoorzone

Kenmerken spoorzone

De ambitie van het spotlightproject spoorzone ligt met name op gebied van het **wonen** (plus 6000-9000 woningen), **economie** (moderne stedelijke vestigingslocatie voor kantoren, innovatieve co-werklocaties, commerciële voorzieningen en horeca) en **bereikbaarheid** (het opwaarderen van de bestaande stations en hun omgeving tot inclusieve, toegankelijke en voetgangersvriendelijke plek en bestemming, centraal in een herontwikkelde Spoorzone).

De vier deelgebieden hebben ieder een eigen karakteristiek. Het stationsgebied Dordrecht vormt een mix van kantoren en wonen. Bij het Leerpark/Gezondheidspark en station Dordrecht-zuid zijn gezondheidszorg, onderwijs en wonen belangrijke functies. Stationsgebied Zwijndrecht en Amstelveen/Wilgenwende laten een mix zien tussen kleinschalige kantoorfunctie en wonen.

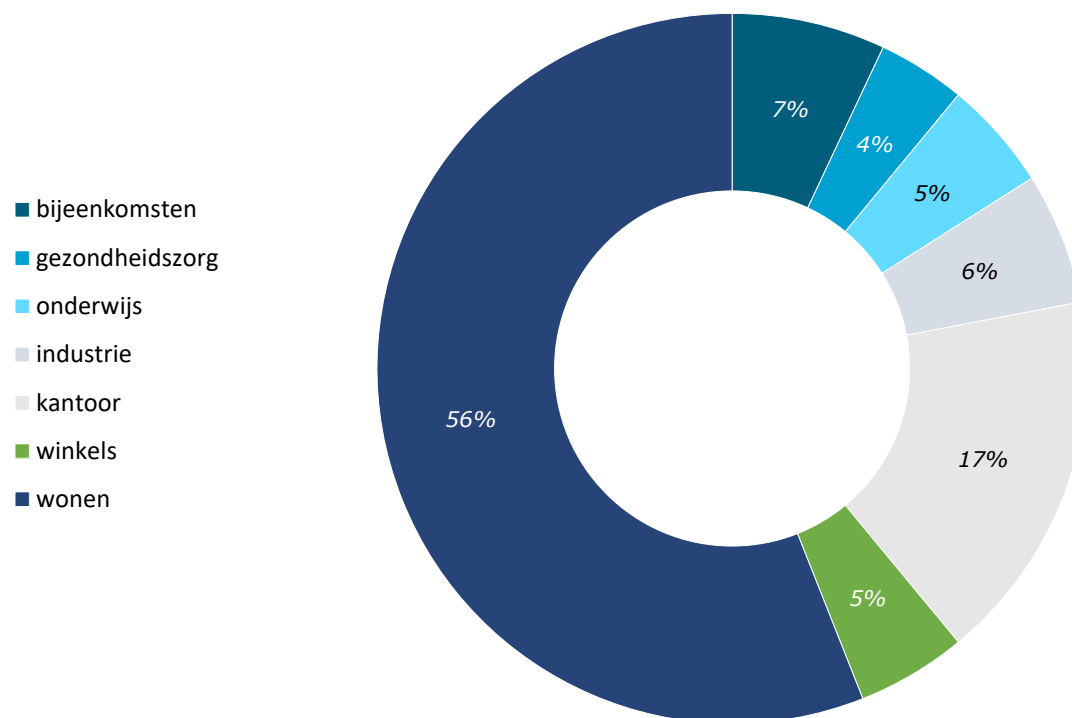
De tabel geeft de nulsituatie anno 2020 voor het spoorzoneproject (exclusief oppervlakte sport 30 en logiesfunctie 7). Daar staan nu 4.615 woningen in het Dordtse deel en 3.018 in het Zwijndrechtse deel.

Tabel 5.1 Huidige functies (oppervlakte * 1000 m2)

	Station Dordrecht	Station Zuid	Amstelveen/Wilgenwende	Station Zwijndrecht	Totaal
Bijeenkomsten	43	7	27	13	90
Gezondheidszorg	2	45		5	52
Onderwijs	10	55		4	69
Industrie	41	15	5	22	83
Kantoor	143	31	23	31	228
Winkel	34	3		33	70
wonen	333	79	80	246	738
Totaal	606	235	135	354	1330

Huidige functies spoorzone

Fig. 5.1 functies spoorzone

Bron: BAG, kaart uit Ambitiedocument 2019, p 12, voor Zwijndrecht aangevuld met woongebied bij winkelcentrum Noord

Over deze monitor

Monitor Groeiagenda

Signalen doorgeven?

Wilt u tips of informatie doorgeven of heeft u misschien een vraag over de monitor? Neem dan gerust contact op ons door te bellen naar **078 770 3905** of te mailen naar ocd@drechtsteden.nl.

Over het OCD

Partner voor bestuur en beleid! Dat wil het OCD zijn voor haar opdrachtgevers in de Drechtsteden en daarbuiten. Wij bieden ondersteuning op maat met onderzoek, advies en informatie. Zodat beleid optimaal ontwikkeld, uitgevoerd en waar nodig bijgesteld kan worden. Meer weten? Bezoek onze website!

Onze partners & bronnen

Colofon

Monitor Groeiagenda Onderzoekcentrum Drechtsteden

10 juni 2021

No. 1.0

Industrieweg 11
3361 HJ Sliedrecht

Postbus 619
3300 AP Dordrecht

Telefoon
078 770 3905

Website
onderzoekcentrumdrechtsteden.nl

Onderzoekcentrum
Drechtsteden

Partner voor bestuur en beleid